Doğan Kardeş

Temmuz 1961 ★ 125 Kuruş

TİK-TAK AMCA

Gözüne ne oldu Tik - Tak?
MÜDÜR
Şu yeni getirttiğimiz maymun yaptı. Başımdan şapkamı çekti. Elinden almak isteyince de gözümü morarttı.
MÜD
Beceriksiz! Sen dur burada Şımdi alıp getiririm
MÜDÜ
Ver bakayım şu şapkayı.
Müdür nerede kaldı? Gidip bir bakayım!
İnşallah hamur bu morartıyı giderir.

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı: 508 - Temmuz 1961

Kuruluşu: 23 Nisan 1945
Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✶ Sahibi: Kâzım Taşkent ✶ Yazı işlerini fiilen idare eden: Vedat Nedim Tör ✶ Yazı işleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No 27, Kat 1 ✶ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 - Beyoğlu ✶ Yazı işleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✶ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır. ✶ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✶ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✶ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✶ Yurt dışı iki misli ✶ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✶ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✶ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası» na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Dikkat! Dikkat! Dikkat!

Geçen sayıda ilân ettiğimiz Tatil Yarışmalarımız okuyucularımız arasında büyük ilgi uyandırdı. Buna çok sevindik. Yalnız bir noktaya dikkat etmenizi rica ediyoruz. O da şu:

Tatil Yarışmalarımızın konularını - adı üstünde - tatil aylarında yaşadığınız, gördüğünüz, duygulandığınız olaylardan seçmelisiniz. Bazı kardeşlerimiz, tatille hiç ilgisi olmayan konular seçmişler, aman dikkat edelim!

☆

BOYUNUN UZAMASINI İSTİYOR MUSUN?

Hiç bu da sorulur mu? Kim boyunun uzamasını istemez? Yalnız istemekle boy uzar mı? diye sorarsanız, belki daha haklı olursunuz. Doktorlar, çocukken istenirse, boyun uzayabileceğini söylüyorlar. Meselâ, boyları soyca kısa olan Japonlar, her gün jimnastik yapa yapa ortalama 5 - 10 santim uzamışlardır. O halde, kısa boylu kalmak istemiyen, zamanında aklını başına toplar ve her gün açık havada veya açık pencere önünde, hiç değilse, 10 - 15 dakika jimnastik yapar.

☆

BİR KARDEŞİMİZ SORUYOR

«Sevgili Doğan Kardeş,
Geçen sayıda, tatil aylarında okumamızı tavsiye ettiğin Doğan Kardeş kitaplarını oturduğum şehirde, hiçbir kitapçıda bulamadım. Oysa ki, ben onların hepsini okumak istiyorum. Bu işe babam da razı, bana bir akıl öğret.»

Yapılacak iş gayet basit : (P. K. 1146 - İstanbul) adresine baban bir mektup yazar, dilediğin kitapları ödemeli olarak göndermelerini rica eder. Tabiî, senin adresini de ilâve etmeyi unutmaz!

☆

ZARF İÇİNDE SAKIN PARA YOLLAMAYIN

Daha önce de birkaç defa yazdığımız halde, bazı kardeşlerimiz mektup içinde pul ve para göndermektedirler. Bunlar çok defa kaybolmakta ve müessesemiz güç durumda kalmaktadır.

Bu konuda hiçbir sorumluluk kabul etmiyeceğimizi hatırlatır, bundan böyle her türlü siparişlerinizi ödemeli olarak veya posta havalesiyle «P. K. 1146 - İstanbul» adresine bildirmenizi bir daha önemle rica ederiz.

☆

EN İYİ ARKADAŞINIZ

Doğan Kardeş, tatil aylarında da sizin en iyi arkadaşınızdır. Sizi hem oyalar, hem eğlendirir, hem de aklınızı, bilginizi, görgünüzü çoğaltır. Onun için Doğan Kardeş abonenizi zamanında yenilemeyi sakın unutmayın.

Büyük Ümitler Ülkesi

Afrika'nın güneyinde 1.224.226 km karelik yer kaplıyan bu memleket son aylarda birçok olaylara sahne olmuş, bütün dünyanın ilgisini üstüne çekmiştir. Bu yıl 31 Mayısta bağımsız bir cumhuriyet olan Güney Afrika Birliğinin Birleşmiş Milletlere kabul edilip edilmiyeceği günün en önemli tartışma konusudur.

Güney Afrika Birliği dört eyaletin birleşmesiyle meydana gelmiştir. En büyük eyalet Kap'tır. Ondan sonra Transval, Oranj ve Natal gelir. Güney Batı Afrika Birliği de bir zamanlar buradan idare ediliyordu. Güney Batı Afrika Birliği bugün Birleşmiş Milletler himayesindedir. Basutoland adlı küçük bir yerli ülkesi Güney Afrika Birliğinin toprakları içinde kalmıştır, fakat Birliğe dahil değildir. Doğrudan doğruya İngilterenin sömürgesidir.

Güney Afrika Birliği toprakları çoğu yerde denizden yüksekliği 2000 metreye yaklaşan bir yayla halindedir. Çayırlarla kaplı, hafif dalgalı bir arazidir. Atlas Okyanusuna gidildikçe Kalahiri bölgesinde bitki hayatı fakirleşir. Batı sahili boyunca çöller vardır. Doğuya doğru arazi yükselir. Burada Drakensberg sıra dağları vardır. Yaylalarla sahil arasındaki vadiler sulak ve verimlidir. Güneydoğuda yağış artar, sıcaklık yükselir, tepelerde ve vadilerde subtropikal ormanlar, çayırlar görülür.

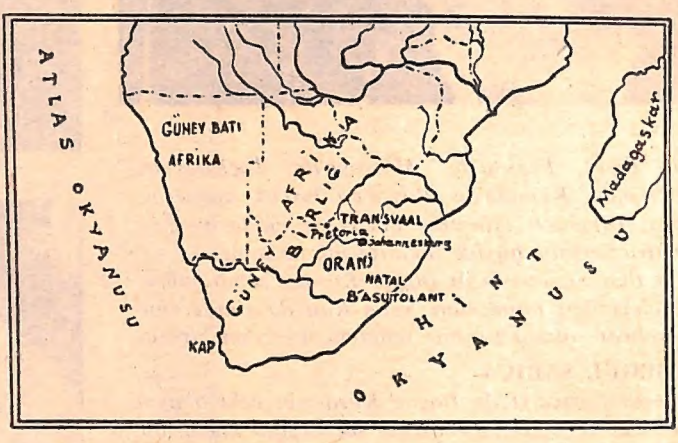

GÜNEY AFRİKA

Güney Afrika Birliğinin toprakları birçok büyük nehirler ve küçük akarsularla sulanır. Büyükleri Oranj, Limpopo ve Büyük Balık nehirleridir.

Toprak altı zenginlikleri sayılamıyacak kadar çoktur. Bazı coğrafyacılara göre yer kabuğunun en zengin mineral bölgesidir. Altın ve elmas yatakları dünyanın en zengin yatakları arasındadır. Demir, kömür, bakır, manganez, krom, kalay bakımından da zengindir.

Başlıca ziraat ürünleri mısır, patates, tütün, çay, şeker kamışı, buğdaydır. Ayrıca hayvancılık da yapılır. Dünyanın en çok yün elde edilen bir memleketidir. Dışarıya bol miktarda et gönderilir. Kap bölgesinde Akdeniz ıklimine has meyvalar yetişir. Yerlilerin başlıca besini mısırdır. Şeker, deri, kumaş, kimya, besi endüstrisi gelişmiştir.

En büyük şehri Johannesburg'dur. Başkenti Pretoria'dır. Birçok önemli limanları da vardır.

Bu memleketin iklimi Avrupalıların yaşamasına elverişlidir. Avrupalılar 300 yıldan beri burada yaşamaktadırlar. Güney Afrika Birliğinin nüfusu 15.000.000 dur. Bunun 3 milyonu Avrupalı ırklardan gelmiştir. Avrupalılar memleketi idare eder, çoğunlukla toprak sahibi onlardır. Ayrıca Hindu ırkından yarım milyon Asyalı, 1.300.000 melez vardır. Asyalılar ticaret yapar, yahut hizmetçi, uşak olarak çalışırlar.

Avrupalıların onda altısı Boer denilen Holânda asıllı, onda üçü de İngiliz asıllı insanlardır. Bunlar birbirleriyle kaynaşamamışlardır. Irklarında olduğu gibi dilleri arasında da fark vardır. Boerlerin soyundan gelenlere bugün 'Afrikaner' denilmektedir.

BİRLİĞİ

Bunlar 'Afrikaans' denilen bir dille konuşurlar. Bu dil, 1600 yıllarında konuşulan Holânda dilinden alınmıştır. Resmî dil İngilizce ve Afrikaans'tır. Halkın çoğu bu iki dili bilir, okur, yazar.

Çoğunluğu teşkil eden yerliler Bantu ırkından gelen zencilerdir. Bunlar Zulu, Basutos ve Xosas gibi kabilelere bağlıdır.

Güney Afrika Birliğinde ırk problemi çok önemlidir. Eski devirlerde yerliler beyazlara sık sık hücum etmişlerdir. Bugün de beyazlar onlara karşı sert davranmaktadır. Beyazlar bu memlekete yerleşirken yerlilerin topraklarını ellerinden almış, onları çiftliklerde, maden ocaklarında çalıştırmaya başlamışlardır. Yerlilerin bu işler karşılığında aldığı para bugün bile çok azdır. Bu yüzden yaşama şartları çok bozuktur.

Tarihi:

Ümit Burnu Güney Afrika'da Avrupalıların bulduğu ilk yerdir. 1497 de Vasco dö Gama buradan geçerek Hindistan yolunu buldu. Ondan sonra gemiler taze su almak için Ümit Burnunda durmaya başladılar. İlk koloni 1652 de kuruldu. Çiftliklerde gelip geçen gemiler için yiyecek yetiştirilecekti. Daha sonra Boer denilen Holândalılar buraya yerleşip bir koloni kurdular. Koloni 1806 da İngilizlerin eline geçti. Boerler İngilizlere karşı gelmeğe başladılar. 1833 yılında Büyük Britanya İmparatorluğunda esarete son verilince işlerini esirlere yaptıran Boerler bundan memnun kalmadılar. 1836 da kuzeye, kıtanın iç kısımlarına göç edip Oranj nehrine geldiler. Orada 'Bağımsız Oranj Devleti' ni kurdular. Göçler devam

Semra ÖZİN

(Devamı arka sayfada)

★ ★

ANNELER GÜNÜ

14 Mayıs Anneler Günü münasebetiyle kardeşlerimizden aldığımız şiirler haziran sayımız hazırlandıktan sonra elimize ulaştığından bunlardan dört tanesini gecikerek ancak şimdi yayınlıyabiliyoruz.

ÖDENMEZ

Seni, ne kadar sevsem,
Ödenmez hakkın anne.
Sana ne yaparsam ben,
Ödenmez hakkın anne.

★

Ödenmez hakkın senin,
Beni en çok sevenim.
Baş ucumda gezenim,
Ödenmez hakkın anne.

Şule Derin

★

ANNEM

Annem benim her şeyim,
O, olmasa ben neyim.

Mustafa Selek

ANNE ŞARKISI

Bugün Anneler Günü...
Ben annemi çok seviyorum.
Ben üvey anne istemem,
O benim ağzıma
Biber doldurur.

Şiymâ Deniz
(4 yaşında)

★

BABA

Günaydın baba!
Gel buraya,
Şu anneme baksana.
Saçımı acıtıyor,
Tararken.
Sen tarasana!

Şiymâ Deniz

★ ★

BAŞARIDAN BAŞARIYA KOŞAN

SANAT YILDIZLARIMIZ

Erkek okuyucularımız darılmasınlar ama ...

İdil Biret

Gönül Gökdoğan

Piyano, keman, ses, bale sanatçılarımızın en iyileri - erkek okuyucularımız darılmasınlar - her nedense hep kızlardan çıkıyor!...

İşte, bunun en güzel misali, mayıs ayında İstanbul Belediyesinin düzenlediği Sanat Festivalinde görüldü. Bu festivale katılan müzik sanatçılarının en büyük başarı kazananları hep kadın sanatçılar oldu. Bunların da çoğu Doğan Kardeş'in daha çocukken eski okuyucularına tanıttığı kardeşlerdi. Meselâ, İdil Biret, Suna Kan, Ayşegül Sarıca, Aylâ Erduran, Gülseren Sadak, Gönül Gökdoğan...

İDİL BİRET

İdil Biret, şimdi 19 yaşlarında bir genç kız. O, daha 4 yaşındayken şaşırtıcı bir müzik istidadıydı. Meselâ hiç nota bilmediği halde, bir defa dinlediği 24 sahifelik bir eseri hâfızasında tutuyor ve bir hafta sonra misafirlerine baştan sonuna kadar çalıyordu.

İdil, öyle sık sık görülmeyen, olağanüstü bir yaratılıştı. Tabiî derhal dikkati çekti. Millî Eğitim Bakanı, Başbakan, hattâ Cumhurbaşkanı bile bu garip insan yavrusu ile ilgilendiler.

SUNA KAN

Aynı yıllarda, bir de İdil'den 5-6 yaş büyük bir Suna Kan vardı. O, keman çalıyordu. O da yaşına göre büyük bir istidattı.

İşte, devlet baba, bu iki cevherli kızımızı Paris'te tahsil ettirmek için özel bir kanun çıkardı ve onları ana-babaları ile birlikte Paris'e gönderdi.

Paris Konservatuvarında tanınmış öğretmenlerin elinde yıllarca sabırla, dikkatle yorulmadan, yılmadan çalıştılar. Büyük sanat, Tanrı vergisi istidadın ancak sabırlı, süreklı, bilgili bir çalışma ile işlenip gelişmesi sayesinde elde edilebilir. İşte, bu genç kızlarımız da ağır işçiler gibi durmadan çalıştılar ve bugünkü şöhretlerini alınlarının teriyle kazandılar.

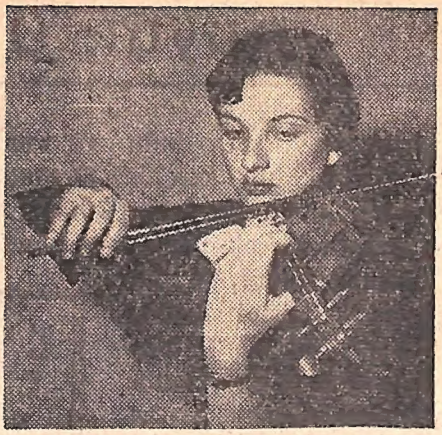

İdil Biret, Fransa'da, Almanya'da, İngiltere'de, Belçika'da, Kanada'da, Rusya'da birçok konserler verdi. Dünyaca tanınmış müzik uzmanlarının ve eleştiricilerinin büyük takdirlerini kazandı.

Eski okuyucularımızın Doğan Kardeş sanat müsamerelerinden tanıdıkları Suna Kan da şimdi dünya şöhret yolunu tutmuş sanatçılarımızdan biridir.

AYŞEGÜL SARICA

Ayşegül Sarıca'yı da Doğan Kardeş'in eski okuyucuları tanırlar. Daha iki uzun saç örgülü küçük bir kızken Doğan Kardeş Sanat Müsamerelerinde piyano çalmıştı. Bu kızımızın da büyük bir cevher taşıdığı daha o zaman belli olmuştu. O da Paris'te yetişti, birçok büyük şehirlerde çeşitli konserler verdi, ün kazandı.

AYLÂ ERDURAN

Aylâ Erduran da keman çalar. Bir zamanlar Paris'te ve sonra Amerika'da tanınmış ustalardan ders aldı. O da sabırlı çalışması sayesinde, şimdi dünyaca tanınmış keman virtüozları arasına girdi.

GÜLSEREN SADAK

Gülseren Sadak, bu ünlü piyano sanatçımızın da daha çocukken büyük bir istidada sahip olduğu anlaşılmış ve üzerinde durulmuştu. Babası ünlü viyolonsel sanatçılarımızdan Muhittin Sadaktır. O da tahsilini Paris'te bitirdi ve şimdi şehir şehir dolaşıp konserler vermekte ve alkışlar toplamaktadır.

GÖNÜL GÖKDOĞAN

Gönül Gökdoğan keman çalar, Paris'te tahsiline devam etmektedir. Fakat daha şimdiden orkestra eşliğinde keman edebiyatının en güç parçalarından biri olan Max Bruck'un konçertosunu çalacak kadar ustalığını ilerletmiştir. İnşallah pek yakında onun da şöhreti dünyayı saracaktır.

Görüyorsunuz ki, sevgili kardeşlerim, İstanbul Sanat Festivaline katılan kızlarımızın hepsi ayrı ayrı birer âlemdir. Verdikleri konserlerle milletimize büyük şerefler kazandırıyorlar. Var olsunlar, sağ olsunlar!

Bu sayfadaki sanat yıldızlarımız soldan başlıyarak Aylâ Erduran, Suna Kan, Gülseren Sadak, Ayşegül Sarıca.

etti. 1848 de Vaal nehrini geçtiler ve dört yıl sonra Transvaal cumhuriyetini kurdular.

İngilizlerle Boerler arasındaki anlaşmazlıklar hiç bitmedi. 1843 te İngilizler Natal'i Kap kolonisine bağladılar. 1868 de Bağımsız Oranj Devletini idareleri altına aldılar. 9 yıl sonra da Transvaal'i ele geçirdiler, fakat sonradan Transvaal'e hürriyetini geri verdiler. 1885 te Transvaal'de altın bulununca İngilizler bu memlekete akın etti. Bu durum Boerlerin hoşuna gitmedi. 1899 da İngilizlerle aralarında harb çıktı. Üç yıl sonra Boerler yenildiler.

Güney Afrika harbden çok zarar gördü. Ama İngilizler Boerlere harbden sonra iyi muamele ettiler. 1906 da Transvaal ve Oranj'a bağımsızlık verdiler. 1909 da dört Güney Afrika devleti arasında bir birlik kurulması için çalışmalar başladı. İngiliz parlâmentosu bu kararı 31 Mayıs 1910 da kabul etti ve Güney Afrika Birliği kuruldu.

I. Dünya Harbinde Güney Afrika ordusu Almanlardan Güney Batı Afrikayı aldı. II. Dünya Harbinde de Almanlara karşı üstünlüklerini muhafaza ettiler. 1946 da Güney Batı Afrika Birleşmiş Milletlerin himayesi altına girdi

1948 de Güney Afrika Birliğinde iktidara geçen milliyetçi parti memlekete beyazların hâkim olması ve bağımsız bir Güney Afrika cumhuriyeti kurulması amacını güdüyordu. Milliyetçi hükûmet ırklar arasında fark gözeten kanunlar koydu. Bugün de başında Verwoerd'in bulunduğu hükûmet aynı ırkçı siyaseti gütmektedir. Yalnız beyazlar memleketin idaresine karışabilmektedir.

Milliyetçi iktidar partisi iç harbin acısını unutamamış Boerlerin partisidir. Bu partinin temsilcileri memleketlerinin hem bir cumhuriyet olmasını, hem de İngilterenin baskısından kurtulmasını istiyorlardı. Geçen yıl ekim ayında yapılan bir referandumla Güney Afrika Birliğinin cumhuriyet haline gelmesi kararlaştırıldı. Bunun üzerine bu bağımsız cumhuriyetin İngiliz Uluslar topluluğunda yerinin ne olacağı sorusu ortaya çıktı.

İngiltere böyle bir problemle ilk defa karşılaşmıyordu. Burma, İrlanda, Hindistan, Pakistan sırayla 1948, 1949, 1950, 1956 yıllarında bağımsız oldukları halde yine İngiliz milletler camiasından ayrılmamışlardı. Bu misaller göz önünde bulunduğundan Başvekil Verwoerd bu yılın ilk aylarında Londra'da yapılacak başvekiller konferansında Güney Afrika Birliğinin İngiliz milletler camiasında kalmasına çalışacağına söz vermişti.

İşler beklenildiği gibi çıkmadı. İngiliz milletler camiası içindeki devletlerin başvekilleri Güney Afrika Birliği hükûmetinin yerlilere baskı yapan ırkçı siyasetini hoş görmüyorlardı. Konferansın sonunda Güney Afrika Birliği ile İngiltere arasındaki bağlar tamamen ortadan kalktı. Güney Afrika Birliğindeki İngilizlerin bir kısmı başka yerlere göç etti.

5. Halk Oyunları Bayramı

21-30 Temmuz arasında İstanbul'da Açık Hava Tiyatrosunda (5. Halk Oyunları Bayramı) kutlanacaktır. Bu bayrama çeşitli vilâyetlerimizden 150'ye yakın kadınlı erkekli halk sanatkârı katılacaktır.

Bütün arkadaşlarımıza bu oyunları görmelerini salık veririz.

Yaz Hazineleri

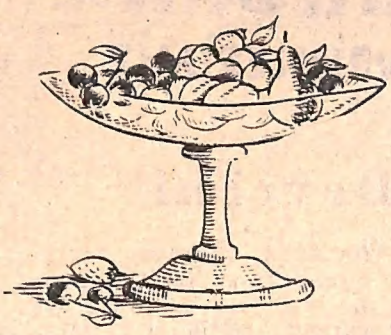

MEYVA ve sebzelerin vitamin hazinesi olduğunu bilmeyenimiz kalmadı. Sofraları çeşitli salatalarla süsleyen anneleriniz her halde yemek konusunda kış aylarında olduğu gibi, bugün hangi tatlıyı yapayım, ne pişireyim diye düşünmüyorlar. Hepinizin adamakıllı yıkayarak yediğiniz meyvaları gördükçe ne seviniyorlar, ne seviniyorlar!...

Tanrıya şükür, yaz aylarında güzel yurdumuzda yetişen binbir çeşit meyva ve sebze manavların raflarını, gezgin satıcıların sepetlerini süslemekte... Bu değer biçilmez tabiat ürünlerini hepiniz bilirsiniz. Ama mevsimi gelmişken bir de beraberce gözden geçirelim. Gelin, bu ay hani şu kış gecelerinde bilmecelerini yaptığınız,

«Alçacık dallı,
Yemesi ballı.»

dediğiniz çilekle işe başlıyalım. Nazlanmadan, büyüklerinizi üzmeden, tertemiz yıkanmış, kuvvet hazinelerini midenize indirin. Kışın çok çalıştınız, sınıflarınızı geçtiniz, tatili hakettiniz. Belki içinizde dişim kanıyor, yüzüm solgun, dermanım yok, diyenleriniz var. Bu türlü şikâyet edenleriniz olduğuna göre, sizlerde bir eksiklik var. Evet C vitamini eksikliği. Al yuvarların azlığı, yorgunluk, zayıflık, renk solukluğu, hattâ bulaşıcı hastalıklara karşı koyamamak, mikroplarla savaşamamak hep C vitaminsizliğinden. «Peki, ne yapalım, hangi ilâcı alalım» diye soruyorsunuz değil mi? Acele etmeyin, ilâca hemen başvurmayın, gerekirse onu doktorunuz verir. Uzağa gitmeye de lüzum yok; tabağınızda duran çileğe davranın. Taze, hırpalanmamış, yemesine doyum olmayan, şişmanlatmayan, sindirimi kolay olan o güzel kokulu taneleri ağzınızda, eğer allerjiniz yoksa (sizlerde kaşıntı yapmıyorsa) iyice çiğneyerek âfiyetle yiyiniz.

Gelelim kiraza : A. B. C. vitaminlerinden yana zengin olan hani şu,

«Bir dalda iki kiraz
Biri al biri beyaz.»

diye şarkılarımıza giren kiraza da iltifat ediniz. Romatizmanız, kalb hastalığınız varsa yemekte kusur etmeyiniz. Yedikçe böbreklerinizin daha iyi çalışacağını, bol idrar dökeceğinizi unutmayınız.

«Can eriği can getirir,
Yüzüne kan getirir.»

diye bağıran satıcının sesini duymuyor musunuz?

«Ama, o zavallının ekşisi, tatlısı, mayhoşu var» diye dudak bükmeyiniz, onun B2 vitamini bakımından zengin olduğunu, hazmi kolaylaştırdığını, yorgunluğu aldığını, pekliği önlediğini, yalnız günde 3 - 4 defa büyük abdeste çıkanlara sürgün yapabileceğini unutmayınız. Sizler okuyan kimselersiniz hepsini değerlendirmekte kusur etmezsiniz, etmezsiniz ama :

«Sarı, sarı sarkar,
Düşerim diye korkar.»

sözünde anılan ve dallarda ışıl ışıl yüzümüze bakan kayısıları ben nasıl yazmadan geçebilirim. Düşünün bir kere 100 gram kuru kayısı 250 kalori sağlar, hele tazesindeki A vitamini hazinesinin küçükleri büyütüp geliştirdiğini, gece körlüğünü önlediğini, görme kudretini arttırdığını, yorgunluğu giderdiğini yazmazsam, bu güzel meyva bana darılmaz mı?

Dr. Kâmran ŞENEL

ATATÜRK ve DEVRİMLERİMİZ

Şapka Devrimi

1826 yılında Yeniçeri Ocağını kaldıran İkinci Mahmut, o zamanlar Kaptan Hüsrev Paşa'nın kalyoncu (1) neferlerine giydirdiği Tunus feslerini beğenmiş ve halkın da aynı başlığı kullanması için fermanlar çıkarmıştı. Bu olayla ilgili olarak bazı ulema ve softalar «şer'an fes giyilmek caiz olmadığına» dair dedikodu etiklerinden Şeyhülislâm değiştirilmiş ve birçok kimseler cezalandırılmıştı. 1903 yılında İkinci Abdülhamit, süvari ve topçu erlerine kalpak giydirdiği zaman da aynı zümre mensupları fesin «din ve iman alâmeti» olduğunu ileri sürerek buna da karşı koymuşlardı. Demek ki, İkinci Mahmut devrinde ulema ve softalarca «giyilmesi caiz olmıyan» fes, İkinci Abdülhamit devrinde yine ulema ve softalarca «din ve iman alâmeti» oluvermişti.

O zamanlar, ilmiye sınıfı sarık, tarikat mensupları ise türlü biçimde ve renkte külâhlar giyiyorlardı. Köylüler ise feslerinin etrafına bir yazma sararak serpuşlarını sarığa benzetmekteydiler. Başı açık gezmek, o zamanın âdâbına göre ayıp hattâ günah sayılırdı.

Son nefesine kadar Türk ulusunu her türlü engelleyici ve geriletici bağlardan kurtarmak için çırpınan Atatürk, uygarlık dâvamızı topyekûn halletmiye kesin olarak karar vermişti. Yarı Doğulu, yarı Batılı bir uygarlığın, bu ulusu kurtarabileceğine ve ileriye götürebileceğine inanmıyordu. Batıyı, kafasının içi ile, kılık kıyafetiyle aynen almak zorunda idik.

Atatürk'ün «Nutuk» adlı eserinde belirttiği gibi :

«Milletimizin başında cehil, gaflet ve taassubun, ilerleme ve medenileşme düşmanlığının markası gibi sayılan fesi atarak onun yerine bütün medenî âlemce başlık olarak kullanılan şapkayı giymek ve bu suretle Türk milletinin, medenî dünyadan zihniyet bakımından hiç de farklı olmadığını göstermek bir zaruretti.»

ŞAPKA DEVRİMİNE KASTAMONU'DAN BAŞLANIYOR

Setre pantalon, Tanzimattan beri bazı ileri çevrelerde giyilmekte idi. Şapka ile bu kıyafeti tamamlamak zamanı artık gelmişti. Atatürk bu amaçla yani şapka için bir devrim kampanyasına başlamak üzere 24 Ağustos 1925 pazartesi günü Ankara'dan Kostamonu'ya hareket etti. Bu tarihî geziye çıkarken kendisini kimsenin uğurlamamasını tenbih etmişti. Yanında Nuri Conker, Fuat Bulca gibi en yakın arkadaşları vardı.

Kastamonu'ya varışlarında Mustafa Kemal ilk defa Panama şapkasiyle göründü. Halkı şapkasiyle selâmladı. Karşılamıya gelenler de başlarındaki fesleri çıkararak Büyük Kurtarıcıyı başları açık olarak alkışladılar. Mustafa Kemal'le birlikte yalnız Nuri Conker ve Fuat Bulca Panama şapkalarını giymişlerdi.

Büyük devrimcinin Kastamonu'da ilk defa Panama şapkası ile görünmesi, halkı başı açık selâmlaması üzerine Kastamonu Valisi Kıbrıslı Fatin Bey ile Kastamonu milletvekili Ali Rıza ve Mehmet beyler, bir kısım aydın Kastamonulular, bazı memur ve adliyeciler hemen terzilere başvurarak beyaz renkte kumaşlardan şapkaya benziyen serpuşlar yaptırarak başlarına giymişlerdi.

Mustafa Kemal, Kastamonu belediye salonunda bütün heyetleri bir arada kabul ederek yaptığı konuşmada özet olarak şunları söylemişti :

«Biz, her nokta-i nazardan medenî insan olmalıyız. Çok acılar gördük. Bunun sebebi dünyanın vaziyetini anlıyamayışımızdır. Fikrimiz, zihniyetimiz tepeden tırnağa kadar medenî olacaktır.»

Büyük Önderimiz 25 ağustos salı günü öğleye doğru Kastamonudan hareketle geç vakit İneboluya geldiler ve içten gelen büyük bir coşkunlukla karşılandılar.

TARİHÎ ŞAPKA NUTKU

Ulusal kahramanımız 27 ağustos 1925 perşembe günü saat 15 de İnebolu Türk Ocağına gelerek devrim tarihimizin en önemli nutuklarından birini söylediler. Bu tarihî nutkun bazı par-

(1) Kalyon: Kadırgadan ağır, yelkenli ve kürekli savaş gemisi.

çalarını beraberce bir daha okuyalım :

«Medenîyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı, aile hayatı ile, yaşayış tarzı ile medenî olduğunu göstermek mecburiyetindedir. Velhasıl medeniyim diyen, Türkiye'nin hakikaten medenî olan halkı baştan aşağıya kadar dış görünüşü ile dahi medenî ve mütekâmil insanlar olduklarını fiilen göstermiye mecburdur.

Bu neticeye ulaşmak için lâzım gelirse bazı kurbanlar da verelim. Bunun ehemmiyeti yoktur. Mühim olan şunu ihtar ederim ki, bu halin muhafazasında teannüt (inat etme) ve taassup hepimizi her an kurbanlık koyun olmak istidadından kurtaramaz.

Arkadaşlar, Turan kıyafetini diriltmeye mahal yoktur. Medenî ve milletlerarası kıyafet bizim için, çok cevherli milletimiz için lâyık bir kıyafettir. Onu edineceğiz. Ayakta iskarpin veya fotin, bacakta pantalon, üstte yelek, gömlek, yakalık, ceket ve tabii bunları tamamlayıcı olmak üzere başta güneşlikli serpuş. Bunu çok açık söylemek isterim. Bu serpuşun ismine şapka denir.»

Gazete ve ajanslarla bu nutkun haberini alan aydın Türk gençleri şapka giymeğe başladılar. Bir süre sonra da bir kararname ile memurların şapka giymeleri bildirildi; kendilerine birer de şapka avansı verildi.

Sonunda 25 kasım 1925 de, Şapka Kanunu Mecliste kabul edilerek Türkiye halkı dış görünüşü bakımından tamamen uygarlık dünyasına benzemiş oldu.

Şapka sadece bir başlık taklidi değil, özgür düşüncenin ve uygar olmanın da bir sembolüdür

Mustafa BAYDAR

MARŞLARIMIZ

Devlet Konservatuvarı Marşı

KONSERVATUVARLARIN tarihi oldukça eskidir. İlk konservatuvar, bundan 424 yıl önce, yani 1537 yılında, İtalya'da, Napoli'de açıldı. Bu en eski konservatuvarın adı, SANTA MARIA di LORETO'dur. Bu ilk konservatuvarlar, hastahanelere, öksüz yurtlarına bağlı olarak açılır, öksüz ve fakir çocukları öğrenci olarak alırlardı.

Konservatuvarlar açılmadan çok önce, müzik, Batıda, tapınaklara bağlı olarak açılan müzik okullarında öğretilirdi. Orta çağın bu en eski müzik okulu da, yine İtalya'da, 7. yüzyılda, Roma'da açıldı ve adına METRİZ denildi. Bu Metrizlere, güzel sesli çocuklar, yarışma ile seçilir ve dinsel törenlerde, koro halinde söylenecek dinsel şarkılar öğretilirdi. Orta çağın en önemli ve en verimli birer müzik okulu olan bu Metrizlerden, konservatuvarlar açılıncaya kadar birçok ünlü müzisyenler yetişti.

Öte yandan, tapınak ve dinsel etkiler dışında kalan tiyatro ve enstrüman müziği durmadan gelişiyor ve ilerliyordu. Metrizler, büyük bir teknik kazanan bu din dışı müziğe yararlı olamıyordu. Bundan ötürü, dinsel müzik ile ilgisi olmıyan, ileri ses ve enstrüman sanatının bilgi ve tekniğini öğretmek amacıyla yeni müzik okulları açıldı. İşte, çatısı altında, enstrüman, ses, bestecilik, opera, tiyatro ve bale bölümlerini toplayan bu müzik okullarına KONSERVATUVAR denildi. Böylece, 1537 yılında Napoli'de açılan ilk konservatuvarı, sırasiyle, Paris, Bruxelles, Genéve, Leipzig ve Berlin konservatuvarları takib etti.

YURDUMUZDA ise ilk konservatuvar, 1938 yılında, Ankara'da, Cebeci'deki Müzik Öğretmen Okulu binasında, Devlet Konservatuvarı adıyle açıldı. Yabancı müzik uzmanlarının yardımiyle ve Müzik Öğretmen Okulunun 1924 yılından 1936 yılına kadar hazırladığı imkânlardan faydalanılarak açılan Devlet Konservatuvarımız, bu yıl mayıs ayında, 25. kuruluş yılını kutladı. 25 yıllık bir geçmişi bulunan bu değerli sanat ocağımız, bugüne kadar birçok sanatçılar yetiştirdi.

DEVLET KONSERVATUVARI MARŞI'nın sözlerini, eski Konservatuvar müdürlerinden, şair Orhan Şaik Gökyay yazdı. Sonra bu sözleri, Konservatuvar piyano öğretmenlerinden Ulvi Cemal Erkın ile bestecilik öğretmeni Necil Kâzım Akses, aynı duygunun esini ile, beraberce bestelediler. Dört ses üzerine bestelenmiş olan bu marşı, Devlet Konservatuvarı Korosu, büyük bir anlayış ve duyuşla söylemektedir. Şimdi, bu güzel marşın sözlerini burada, beraberce okuyalım :

Şahlanıp şu dağların köpüren sularından,
Tutuşan gönüllere ses verdi zaman zaman.
Çalkanır içimizde ufka çarpan bir umman,
İlham olur, çağıldar şarkımızda bu vatan.

Ş. ŞAHİNOĞLU

Denizlerin Meraklı Yaratığı

MÜREKKEP BALIĞI

MÜREKKEP balığı, hayvanlar âleminde kafadan bacaklılar denilen sınıfa bağlıdır. Bu sınıfa giren hayvanlar, başlarının etrafında besin maddelerini yakalamağa yarıyan bir takım uzantılar taşırlar.

Mürekkep balığının vücudunda bir baş bir de gövde bölgesi ayırt edilir. Başın iki yanında birer iri göz bulunur. Ağzın çevresinde de on tane kol vardır, bunların sekizi kısa olup iç yüzleri emicilerle örtülüdür. Uzamış olan diğer ikisinin yalnız genişlemiş olan uç kısımlarında emiciler bulunur. Bunlar hem hareket etmeğe hem de av yakalamağa yararlar. Yassı ve yumuşak gövdenin

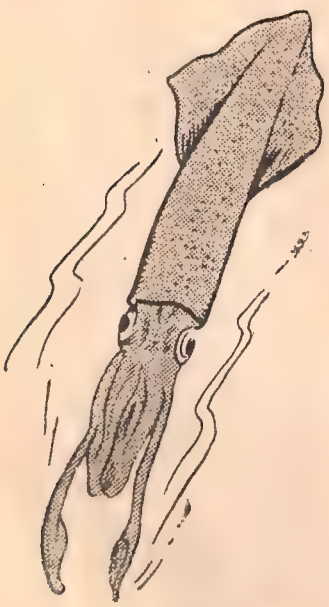

iki yanında ince yüzgeçler vardır. Bunları oynatarak ağır ağır yüzer. Daha hızlı gitmek istediği zaman jet uçaklarının dayandığı sisteme göre hareket eder. Solunum için gövdenin ön tarafında başın hemen altında kullanılmış olan suyun dışarı atılmasını sağlıyan ve adına «huni» denilen bir organ bulunur. Vücut boşluğuna doldurduğu suyu buradan birdenbire püskürterek geriye doğru hızla yol alır. Bazen de huninin ağzını geriye döndürür. Bu defa su onu öne iter.

Bir av peşindeyken öne atılır. Balığı uzun kollarıyla yakalayıp kısa kollarına geçirir. Kuvvetli çeneleriyle de onu yer bitirir.

Düşmanlarından kaçarken geriye doğru hareket eder. Çok darda kaldıkları zaman tıpkı gizlenmek için etrafını kalın bir duman tabakasıyla örten bir harb gemisine benzer. Vücudundaki «mürekkep kesesi» denilen yerden koyu renkli bir sıvı çıkararak suyu bulandırır.

Mürekkep balığının başka bir korunma yolu da vardır. Vücudunun rengi ortamın rengini alır. Böylece o da göze görünmez olur. Çünkü gövdesi bütünüyle bir kesenin içindedir. Bu kesedeki boya hücreleri kasılıp gevşiyerek hayvanın renk değiştirmesini sağlarlar.

Mürekkep balığı denildiği halde bu hayvan balık değildir. Omurgasızdır. Sırtında yumuşak vücuduna direnç veren ince yassı bir kalker levha vardır. Gövdenin ön tarafında huninin hemen altında bir yarık bulunur. Bu yarık bir boşluğa açılır. Burada iki solungaç vardır. Su yarıktan girip boşluğu doldurur. Solungaçlar da kolayca oksijeni alırlar. Oksijeni azalan su huniden dışarı atılır.

Birçok milletler mürekkep balığını yerler. Bunların ba-

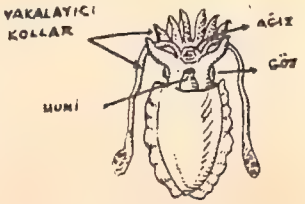

şında İtalyanlar ve Japonlar gelmektedir. Etinin lezzetli olduğu ve midyeye benzediği söylenmektedir.

Daha çok olta yemi olarak kullanılırlar.

Kıyıya yakın yerlerde yaşıyanlar ufaktır. Okyanuslarda boyları 9 - 10 metreyi bulan dev mürekkep balıkları yaşar. Bunlar da balinalara yem olurlar.

Memeli hayvanların aksine mürekkep balıklarının büyümesi durmaz. Bu yüzden en kocamanları en yaşlı olanlarıdır.

EV SAHİBİ OLMAK İÇİN

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı, ikramiyeli Aile Cüzdanı, bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından birçok çocuğa apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

çalarını beraberce bir daha okuyalım :

«Medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı, aile hayatı ile, yaşayış tarzı ile medenî olduğunu göstermek mecburiyetindedir. Velhasıl medeniyim diyen, Türkiye'nin hakikaten medenî olan halkı baştan aşağıya kadar dış görünüşü ile dahi medenî ve mütekâmil insanlar olduklarını fiilen göstermiye mecburdur.

Bu neticeye ulaşmak için lâzım gelirse bazı kurbanlar da verelim. Bunun ehemmiyeti yoktur. Mühim olan şunu ihtar ederim ki, bu halin muhafazasında teannüt (inat etme) ve taassup hepimizi her an kurbanlık koyun olmak istidadından kurtaramaz.

Arkadaşlar, Turan kıyafetini diriltmeye mahal yoktur. Medenî ve milletlerarası kıyafet bizim için, çok cevherli milletimiz için lâyık bir kıyafettir. Onu edineceğiz. Ayakta iskarpin veya fotin, bacakta pantalon, üstte yelek, gömlek, yakalık, ceket ve tabiî bunları tamamlayıcı olmak üzere başta güneşlikli serpuş. Bunu çok açık söylemek isterim. Bu serpuşun ismine şapka denir.»

Gazete ve ajanslarla bu nutkun haberini alan aydın Türk gençleri şapka giymeğe başladılar Bir süre sonra da bir kararname ile memurların şapka giymeleri bildirildi; kendilerine birer de şapka avansı verildi.

Sonunda 25 kasım 1925 de, Şapka Kanunu Mecliste kabul edilerek Türkiye halkı dış görünüşü bakımından tamamen uygarlık dünyasına benzemiş oldu.

Şapka sadece bir başlık taklidi değil, özgür düşüncenin ve uygar olmanın da bir sembolüdür

Mustafa BAYDAR

MARŞLARIMIZ

Devlet Konservatuvarı Marşı

KONSERVATUVARLARIN tarihi oldukça eskidir. İlk konservatuvar, bundan 424 yıl önce, yani 1537 yılında, İtalya'da, Napoli'de açıldı. Bu en eski konservatuvarın adı, SANTA MARIA di LORETO'dur. Bu ilk konservatuvarlar, hastahanelere, öksüz yurtlarına bağlı olarak açılır, öksüz ve fakir çocukları öğrenci olarak alırlardı.

Konservatuvarlar açılmadan çok önce, müzik, Batıda, tapınaklara bağlı olarak açılan müzik okullarında öğretilirdi. Orta çağın bu en eski müzik okulu da, yine İtalya'da, 7. yüzyılda, Roma'da açıldı ve adına METRİZ denildi. Bu Metrizlere, güzel sesli çocuklar, yarışma ile seçilir ve dinsel törenlerde, koro halinde söylenecek dinsel şarkılar öğretilirdi. Orta çağın en önemli ve en verimli birer müzik okulu olan bu Metrizlerden, konservatuvarlar açılıncaya kadar birçok ünlü müzisyenler yetişti.

Öte yandan, tapınak ve dinsel etkiler dışında kalan tiyatro ve enstrüman müziği durmadan gelişiyor ve ilerliyordu. Metrizler, büyük bir teknik kazanan bu din dışı müziğe yararlı olamıyordu. Bundan ötürü, dinsel müzik ile ilgisi olmıyan, ileri ses ve enstrüman sanatının bilgi ve tekniğini öğretmek amacıyla yeni müzik okulları açıldı. İşte, çatısı altında, enstrüman, ses, bestecilik, opera, tiyatro ve bale bölümlerini toplayan bu müzik okullarına KONSERVATUVAR denildi. Böylece, 1537 yılında Napoli'de açılan ilk konservatuvarı, sırasiyle, Paris, Bruxelles, Genève, Leipzig ve Berlin konservatuvarları takib etti.

YURDUMUZDA ise ilk konservatuvar, 1938 yılında, Ankara'da, Cebeci'deki Müzik Öğretmen Okulu binasında, Devlet Konservatuvarı adıyle açıldı. Yabancı müzik uzmanlarının yardımiyle ve Müzik Öğretmen Okulunun 1924 yılından 1936 yılına kadar hazırladığı imkânlardan faydalanılarak açılan Devlet Konservatuvarımız, bu yıl mayıs ayında, 25. kuruluş yılını kutladı. 25 yıllık bir geçmişi bulunan bu değerli sanat ocağımız, bugüne kadar birçok sanatçılar yetiştirdi.

DEVLET KONSERVATUVARI MARŞI'nın sözlerini, eski Konservatuvar müdürlerinden, şair Orhan Şaik Gökyay yazdı. Sonra bu sözleri, Konservatuvar piyano öğretmenlerinden Ulvi Cemal Erkın ile bestecilik öğretmeni Necil Kâzım Akses, aynı duygunun esini ile, beraberce bestelediler. Dört ses üzerine bestelenmiş olan bu marşı, Devlet Konservatuvarı Korosu, büyük bir anlayış ve duyuşla söylemektedir. Şimdi, bu güzel marşın sözlerini burada, beraberce okuyalım :

Şahlanıp şu dağların köpüren sularından,
Tutuşan gönüllere ses verdi zaman zaman.
Çalkanır içimizde ufka çarpan bir umman,
İlham olur, çağıldar şarkımızda bu vatan.

Ş. ŞAHİNOĞLU

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Karagözcük balet maysteri olmak istiyor!

Karagözcük — Babacığım acaba bu yıl da Halk Oyunları Bayramı var mı?

Karagöz — Tabiî var. 21 - 30 temmuz arasında Halk Oyunları Bayramlarının 5. si kutlanacak.

Karagözcük — Aman ne iyi... Yine Açık Hava Tiyatrosunda mı?

Karagöz — Tabiî, tabiî Açık Hava Tiyatrosunda.

Karagözcük — Ah orada çok güzel oluyor...

Karagöz — Yalnız havalar bozmazsa...

Karagözcük — İnşallah bozmaz babacığım...

Karagöz — Hem bu yıl baştan aşağı yeni ekipler gelecekmiş

Karagözcük — Nereden biliyorsun sen bunları babacığım?

Karagöz — Ayol bütün gazeteler yazdı, okumadın mı?

Karagözcük — Okumadım, anlat, anlat hangi ekipler gelecekmiş?

Karagöz — Artvin, Dursunbey, Bitlis, Denizli, Eskişehir, Kayseri, Sakarya, Tokat, Silifke, Sivas, Trabzon

Karagözcük — Ama babacığım, Silifke, Sivas, Trabzon ekipleri daha evvel gelmişlerdi.

Karagöz — Gelmişlerdi, gelmişlerdi ama, bunlar aynı ekipler değilmiş. Meselâ, Silifke'den bu yıl kadınlı - erkekli bir yörük ekibi gelecekmiş. Sivas'tan da yalnız bir kadın halay ekibi, Trabzon'dan da yalnız bir kadın horon ekibi...

Karagözcük — Aman ne iyi... Desene, bu yıl kadınlı ekipler çok

Karagöz — Öyle yavrum... Yalnız bunlar değil, Artvin ekibi, Kayseri ekibi, Sakarya ekibi de karma, yani kadınlı - erkekli olacaklarmış.

Karagözcük — Demek bu yıl çok değişik oyunlar, kıyafetler göreceğiz.

Karagöz — Öyle yavrum.

Karagözcük — Aman babacığım, bu bayrama şimdiden ne kadar sevindiğimi anlatamam.

Karagöz — Halk oyunlarını bu kadar sevdiğine bakılırsa, sen galiba Konservatuvara yazılacak, bale öğreneceksin. Ve bizim halk oyunlarımızdan bir bale yapacaksın.

Karagözcük — Ah babacığım, ne isterdim böyle bir şey yapabilmek.

(Devamı sh. 34 de)

RADARLI UÇAKLAR

Bu uçakların adı Hawkeye (Atmaca gözü) dür. Üstündeki tepsi gibi kısma çok kuvvetli araştırma radarı yerleştirilmiştir.

Uçağın görevi Amerikan donanmasına bağlı uçak gemilerinden havalanıp yüksekten, filo üstünde uçmak, ve aşağıdaki gemilerden çok önce düşman uçaklarını keşfetmektir. Yapısı çok karışık olan bir elektronik cihazla düşman uçaklarının yerini çarçabuk bulup avcı uçaklarını bu hedeflere yöneltir.

Bunlar beş kişi taşır. Herbiri 40 - 50 beygir gücünde iki motoru vardır. Kanatları arasındaki genişlik 25 m. kadardır. Uçağın uzunluğu 17 m. yi bulmaktadır.

Kanseri iyileştiren ilâç

Radium nasıl bulundu

Madame Curie ve Pierre Curie'nin örnek hayatları

PARİS'te tamtakır bir tavan arasında bir üniversite öğrencisi kitaplarına dalmış, gece gündüz durmadan çalışıyordu. Fakirdi, hem de pek çok. Elindeki para çoğu defa yavan ekmeğe bile yetişmiyordu. Çevresindeki neşeli hayata hiç karıştığı yoktu. Onun dünyası bambaşkaydı. Kendisini laboratuvar çalışmalarına öylesine vermişti ki, başka şeylerle uğraşmayı zaman öldürmek sayıyordu.

Marie Sklodovska adlı bu genç kız, vatanı Polonya'dan kalkıp Paris'in ünlü üniversitesi Sorbonne'da okumağa gelmişti.

Polonyada iken dadılık yapıp biraz para biriktirmişti. Her ay babası da pek az bir yardım yapıyordu. Kışın çok defa yakacak bulamadığı için soğuktan eli ayağı üşüyor, açlıktan gözleri kararıyor, hattâ bazan bayıldığı da oluyordu. Ama bütün bu güçlükler onun çalışmasına engel olamıyordu.

Bir süre sonra üniversite arkadaşlarından Pierre Curie ile evlendi. Bundan sonra da çalışmalarına beraberce devam ettiler.

Paris'te kiraladıkları ev de çatı katının aynıydı. Bütün eşyaları iki tahta sandalye, bir masa, bir lâmbadan ibaretti. Ertesi yıl bir kızları dünyaya geldi. Pierre, ailesini geçindirebilmek için bir okula öğretmen oldu. Marie evde ufak bir laboratuvar kurmuş, aralıksız deneyler yapıyordu. Bu arada hem ev işlerini görüyor, hem de çocuğuna bakıyordu.

Uranyum oksit ve diğer bazı maddelerin oksitlerinden meydana gelen pechblend maddesinden elde edilen uranyum maddesi üzerinde çalışıyordu. Bunun, birçok cisimlerin içinden geçen ışınlar saçtığı biliniyordu. Ama Marie, uranyum elde edildikten sonra geri kalan

maddenin etrafına ondan kat kat kuvvetli ışınlar verdiğini bulmuştu. Daha bunların neye yaradıklarını, etki derecelerini bilmiyordu. Laboratuvarını kurduğu rutubetli bodrum katında bu ışınların sırlarını çözmeye çalışıyordu. Az sonra Pierre Curie de bu konuyla ilgilendi. Birlikte deneyler yapmağa koyuldular. Sonunda bu ışınların bir değil, iki yeni maddeden yayıldığını anladılar. Bunlardan birine Marie'nin vatanı Polonya'nın şerefine Polonium, diğerine de radium adını verdiler.

Araştırmalarına çok fazla Pechblend gidiyordu. Yeniden bu maddeyi alacak durumda değildiler. Çünkü kendilerini güçlükle geçindirebiliyorlardı. Çalışmaları boşuna gitmesin diye, topraklarında bol Pechblend yatakları bulunan Avusturya devleti bir ton kadar ham maddeyi bu genç araştırıcılara hediye etti.

Daracık bir odada, birkaç kırık masa üstünde kışın soğuktan donarak, yazın buram buram terler dökerek büyük bir istekle işlerine devam ettiler. Günleri boğucu dumanlar arasında geçiyordu. Marie tam dört yıl türlü türlü güçlüklere göğüs gererek radium denilen maddeyi elde etti. Bu, bildiğimiz tuza çok benziyordu. Bunca çalışmanın karşılığında ancak 25 gr. elde edebilmişti. Özellik bakımından sofra tuzuyla hiç ilgisi yoktu. Etrafına yaydığı ışınların saniyedeki hızı yirmi beş bin km. kadardı. 1 gramının ışın saçarak yarım grama inmesi için aradan 1590 yıl geçmesi gerekiyordu. 25 gr. 1 ton Pechblend'den elde ediliyordu. Bu büyük buluş insanlara yeni ufuklar açtı. O zamana kadar karanlık kalan şeyleri ortaya çıkardı. Çünkü bu ışınlar en katı cisimlerden bile kolaylıkla geçebiliyordu. Uranyum ışınlarından 2 milyon defa daha kuvvetli olan radyum ışınları yalnız kurşundan geçemiyordu.

Pierre, ışınların etki derecesini kolunda denedi. Aylarca iyileşmiyen yanık ve yaralar meydana geldi. Çalışmaları sonunda bunların uygun bir şekilde kullanıldığı zaman kanser denilen amansız hastalığı iyileştirdiğini ortaya çıkardılar.

Çok geçmeden bu parlak buluşlarının haberi dünyanın dört bucağına yayıldı. Ama radyumun elde edilişini yalnız Curie'ler biliyordu. Öyle ünlü kişiler oldular ki, toplantılara, konferanslara

çağırılıyor her taraftan nişanlar, unvanlar alıyorlardı.

1904 yılında Nobel ilim armağanının yarısı Pierre Curie'ye yarısı da Madame Curie'ye verildi. Aynı yıl Eve adlı bir çocukları daha doğdu. Pierre üniversitede profesör oldu. Kendisine bir de kürsü verildi.

Bu defa da büyük bir laboratuvar açabilmek için bütün güçleriyle çalışmaya koyuldular.

19 Nisan 1906 da Pierre Curie sokakta giderken ayağı kayıp yere düştü. Bu sırada oradan geçmekte olan bir arabanın altında öldü.

Pierre Curie'nin ölümünden sonra ailesine devlet maaş bağlamak istedi. Fakat Madame Curie, «Ben çalışarak evimi geçindiririm.» diyerek bunu kabul etmedi.

Pierre Curie'nin kürsüsünü Madame Curie'ye verdiler. O aynı zamanda kürsü sahibi olan ilk kadındır.

1914 yılında Birinci Dünya Savaşı başlayınca buluşunu yaralıları iyileştirmekte kullandı. Çalışmalarından para almıyordu. Hayatının sonuna kadar fakir kaldı. Kendisine bunun sebebi sorulduğu zaman, «Ben ilim için çalışıyorum. Radium benim değil, insanlığın malıdır.» diye cevap vermişti.

Radium, hastalıkları iyileştiren bir madde olduğu gibi, ışınları gerektiği gibi korunulmadığı zaman öldürücüdür. Madame Curie'nin de ölümü bu yüzden oldu. Ellerinde kollarında derin yaralar açıldı. Kanı bozuldu. Sık sık ateşi çıkmağa başladı. Ömrünü insanlığın yararına harcıyan bu büyük bilgin 1934 yılının temmuzunda hayata gözlerini yumdu.

Gülen OKTAY

DOĞAN KARDEŞ KİTAPLARI

Doğan Kardeş kitaplarını okuyan çocuklar daha akıllı, daha bilgili, daha görgülü, daha zevkli olurlar.

Bunları Biliyor muydunuz?

Niçin Su İçeriz?

Yiyeceklerimizin ve içeceklerimizin büyük bir kısmı sudur. Yaşamamız için gerekli ana maddelerden birinin su olduğunu hepimiz biliriz. Bir kere vücudumuzun üçte ikisi sudur. Sonra besinlerin sindirilmesi, kana geçebilmesi için suyla karışmaları şarttır. Su aynı zamanda yiyeceklerin sindirilmiyen kısımlarının da dışarı atılmasını sağlar.

Her gün vücudumuz durmadan su kaybeder. Meselâ terleyince, nefes alıp verirken, idrar yolu ile kaybettiğimiz suyun yerine yenisini koymak zorundayız. Kısaca, vücudumuzdaki su dengesini sağlamak için su içeriz.

Dünya güneşe hangi mevsimde daha çok yaklaşır?

Kışın. Bazı kimseler yaz mevsiminde güneşin bize daha çok yaklaştığını zannederek havaların ısınmasını buna bağlarlar. Gerçek bunun tam aksidir. Astronomlar güneşin dünyaya kışın 5 km. daha fazla yakın olduğunu ileri sürmektedirler. Dünyanın güneşten en uzak bulunduğu zaman 4 Temmuzdur.

Yazın havaların ısınmasını sağlıyan, dünyanın güneşe yaklaşması değil, güneş ışınlarının yeryüzüne düşme açısı ve aydınlanma süresinin uzunluğudur.

11.000 sivrisinek yakalamak için

Avustralya'nın Queensland Eyaletinde dört tıp bilgini kendilerine lâzım olan 11.000 sivrisineği nasıl yakalamışlar biliyor musunuz? Tabiî, önce o kadar sivrisineği ne yapacaklar, diye düşüneceksiniz. Bilginler «encephalitis» denilen bir beyin iltihabının virüsünün, bu sivrisinekler tarafından taşındığını anlamışlar. Bu öldürücü hastalık son yıllarda Avustralya'da iki kere salgın haline gelmiş. Hastalığı ortadan kaldırmak için virüsünün üzerinde incelemeler yapılması, bu yüzden 11.000 sivrisinek yakalanması gerekiyormuş.

Bilginler 11.000 sivrisineği nasıl yakalasınlar diye düşünüp taşınmışlar. En sonunda şöyle bir şey akıllarına gelmiş. Sivrisinekleri toplayacak en iyi yem, tabiî insan vücududur. Bu adamlar da 2-3 hafta her gece bir ırmağın kenarında yarı çıplak olarak oturmuşlar. Sivrisinekler hiç böyle bir ziyafeti kaçırmak isterler mi? Adamların üstüne bulut gibi üşüşüyorlarmış. İşte o zaman emici âletlere bağlanmış plâstik boruların ağzını vücutlarında dolaştırıp bol bol sivrisinek avlıyorlarmış. Bu avlar hemen buz içine konularak lâboratuvara gönderiliyormuş.

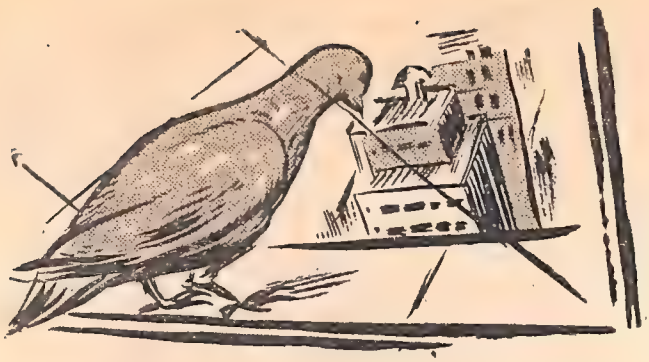

Kuşlar Yüksekleri Sever

İLHAN, o yıl okulunu pek iyi derece ile bitirdiğinden Amerika'da bir hastahanede tıp öğrenimini tamamlıyan amcası giderken onu da götürmüştü.

İlhan, Amerika'da her gün yeni pek çok şey görüyordu. Her sokağa çıkışlarında bir sürü şey öğreniyordu. O gün de New York şehrindeki, dünyanın en yüksek binası olan Empire State Building'i gezeceklerdi.

İlhan asansöre binince içinde bulunduğu dev yapıya ait bilgilerini aklından geçirdi :

1931 yılında yapılan bu gök delen 102 katlıydı. Yüksekliği 350 metreyi aşıyordu.

Asansör yükseldikçe İlhan amcasının eline daha sıkı sarılıyordu.

Kapının üstündeki kat sayıları durmadan değişiyordu. 66, 68, 70. Yetmiş beşinci kata geldiklerinde dizleri titremeğe, gözleri kararmağa başladı.

Amcası bir ara, «Nasılsın bakayım?» deyince :

«Çok fenayım, kulaklarım uğulduyor, ellinci katı aştıktan sonra da mideme bir şeyler oldu» diye cevap verdi.

Amcası :

«Üzülme» dedi, «asansör durunca hiçbir şeyciğin kalmaz. Derin derin nefes alırsan kulaklarındaki uğultu azalır.»

Az sonra asansörcü, «Kuleye geldik» diyerek kapıyı açtı. Böylece aşağıdan bulutlar arasındaymış gibi görünen binanın en üstüne çıkmışlardı.

Amcası okların gösterdiği yönde ilerlerken, İlhan da ayakları titriye titriye ardından yetişmeğe çalışıyordu. Etrafı alçak duvarlarla çevrili bir açıklığa çıktılar. Bu duvarların üstü yüksek demir parmaklıklarla çevrilmişti. Onların ötesinde de uçsuz bucaksız masmavi gökyüzü...

İlhan dürbünü alıp etrafı seyretmeğe koyuldu. Koca şehir ayaklarının altına serilmişti sanki. Amcası yanına yaklaşıp :

«Manzarayı nasıl buldun?» diye sorunca :

«Bu kadar uzakları görebileceğimi ummamıştım. Doğrusu, insan şu güzelliği görebilmek için o korkunç asansör yolculuğuna da katlanır. Bu şehirde ne kadar çok yüksek bina varmış!... Her taraf da dolu» dedi.

Az sonra çocuğun gözüne

Kardeşlik Türküsü

İbrahim Zeki BURDURLU

Gözlerime bak, sen varsın
Ben varım senin duygularında
İyilik, güzellik, doğruluk
Kardeşçe bir mavi yolculuk.

Sen benim içime doğarken
Ben senin sözlerin olayım.

Adımlarımız aynı türküde
Yollar, bir olduğumuz için hür
Uzaklar yakın, çok yakın
Gök, avcumuzda görünür.

Sen yelkenlerime dolarken
Ben senin denizlerin olayım.

Ne var ayrı düşmiye candan?..
Neden başka seslere doğru?..
Üçümüz, beşimiz milyonumuz
Hepimiz bir tek nisan yağmuru.

Sen benim dileklerimle yorul
Ben senin dizlerin olayım.

demir parmaklığın etrafında dönüp dolaşan beyazlı grili bir kuş ilişti. Hemen aklına yukarı çıkarken çektiği sıkıntılar geldi. İçinden, «Kuş olsaydım hiç güçlük çekmeden göz açıp kapayıncaya kadar burada olurdum» diye düşündü.

İkisi de durmuş kuşa bakıyorlardı. Kuş garip bir takım hareketler yapmağa başladı.

İlhan :

«Bu kuş yaralı galiba, uçamıyor» diye söylendi.

Amcası başını salladı :

«Yaa... bir şeyi olsa gerek. Gidip kule bekçilerinden birine haber vereyim.»

Az sonra amcası bekçiyle birlikte geri döndü. Kuşu göstererek :

«Bakın, şu duvarın üstündekine, yaralı her halde.»

Adam :

«Yok, dedi, hiç bir şeyciği yok onun. Yalnız aşağıya inmeğe korkuyor. Böyle kuşlara sık sık rastlarız.»

Yavaşça duvara yaklaştı. Kuşu yakalayıp asansöre doğru yürüdü İlhan'a dönerek :

«Sen de gel, dedi, gel bak, buraya kadar uçup da aşağıya inmeğe cesaret edemiyen kuşlara ne yaptığımızı gör.»

İlhan'la amcası bekçiyle birlikte asansöre bindiler. Hayvancağız adamın elinde hiç sesini çıkarmadan etrafına bakınıyordu. Çocuk kuşla o kadar ilgilenmişti ki, aşağıya nasıl indiklerini bile anlamadı.

Dışarı çıktıklarında bekçi onu yavaşça kaldırımın kenarına bırakıp :

«Bu sana iyi bir ders oldu. Hepiniz öğreninceye kadar sizi böyle aşağıya taşıyacağız» dedi.

İlhan hemen yükselip gökte daireler çizmeğe başlıyan kuşa bakarak söylendi :

«Ben dünyanın en yüksek binasına çıkmağa korkuyordum, sen de inmeğe...»

Aynı gök, aynı toprak, aynı gün
Bir kardeş halkasıyız el ele
Koş Van'dan İzmir'e can can
Bak, dönmüş vatan bir tek güzele.

Sen benim acılarımla solarken
Ben senin gündüzlerin olayım.

Bir ufkun içinde bir tan var
O, hepimize tek ocak
Uçarı sevgilerle yücelen
Yirmisekiz milyonda tek bayrak.

Siz benim yaralarımı sarın
Ben sizin, sizlerin olayım.

Tut elimden, tut özümden
Gel, varlığıma kanat ol
Ben senin varlığında eridim
Sen yeniden, yeniden hayat ol.

Sen benim baharımı renklerken
Ben senin güzlerin olayım.

Ayrılma yollarımdan gel bana
Ben koşayım sana yollarımdan
Acıda, yasta, sevinçte, bayramda
Topla yemişlerimi dallarımdan.

Sen tek kurtarıcım olurken
Ben zafer gözlerin olayım.

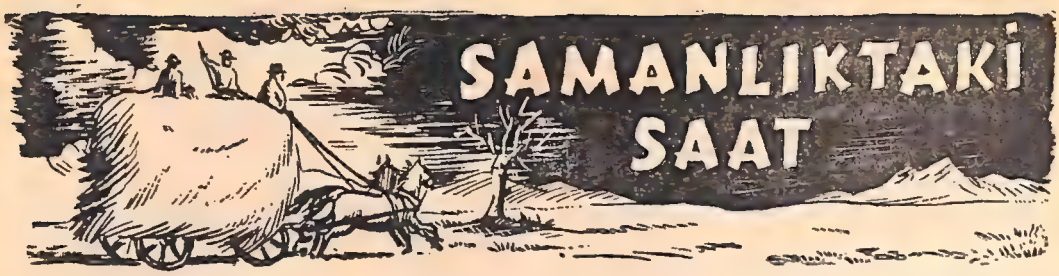

SAMANLIKTAKİ SAAT

ALİ'nin babası kışa saklıyacakları otları biçtirmek için bir sürü adam tutmuştu. Akşama kadar göz alabildiğine uzanan yemyeşil çayırı yerle bir ediverdiler. Ertesi gün bir tarafları kuruyan otları direnle altüst ettiler. İyice kuruduktan sonra yine adamlar gelip arabayla samanlığa dolduracaklardı. Üç gün sonra hava bozdu. Ortalığı boğucu bir sıcaklık kapladı. Gökyüzü bulanıklaştı.

Öğleyin yemekte, babası başını iki tarafa sallayıp, yeleğinin cebinden kapaklı altın saatini çıkardı. Düğmesine basıp açtı. İyice baktıktan sonra okşıyarak kapattı. Bir iki kere öksürüp boğazını temizledi. Sofradakiler dikkat kesilmişlerdi. Çünkü Ali'nin babası ne zaman önemli bir şey söyliyecek olsa önce saatine bakar, iyice anlaşılsın diye de boğazını temizlerdi. Şimdi de kelimelerin üstüne basa basa konuşmağa başladı :

«Adamlara yarın gelip otları kaldırmalarını söylemiştim. Ama kızgın güneşte iyice kurudular. Fırtına kopacağa benziyor. Arkası da kuvvetli bir sağnaktır.»

Sonra Ali'nin amcasıyla, ağabeysine dönüp, «İş başa düşüyor» dedi.

Ali hemen atıldı :

— Ben de size yardım edeyim mi?

Babası :

— Olmaz, olmaz, sen daha küçüksün. Bu iş kuvvet ister. Gerçekten yararlı olmak istiyorsan ortalıkta dolaşıp çalışanlara engel olma, dedi.

Öğleden sonra herkes harıl harıl iş görürken Ali bir kenara çekilip onları seyretti. En çok sevdiği şeylerin başında çiftlik işleriyle uğraşmak geliyordu. Biçilmiş taze ot kokusuna, kurumuş otlar arabaya doldurulurken çıkan hışırtıya, otları direnle altüst etmeğe, bunların hepsinden çok, tepeleme dolmuş arabada babasının yanına kurulup samanlıktan çayıra, çayırdan samanlığa gidip gelmeğe bayılırdı. Ama bugün kimsenin onunla uğraşacak vakti yoktu. O da onların yanlarına bile yaklaşmıyordu. Babası ikide bir durup altın saatini çıkarıyor; iyice baktıktan sonra başını gökyüzüne çevirip bulutları inceliyordu. Arkasından da birkaç kere öksürüp :

— Çabuk olun, daha çabuk. Yoksa bunca ot çürüyecek, diye ellerini çabuk tutmalarını sık sık tekrarlıyordu.

Arabayı doldurup samanlığa boşaltıyorlardı. Hepsinin yüzleri kıpkırmızı kesilmiş, gömlekleri terden sırılsıklam olmuştu. Az sonra halası koca bir testi ayran getirdi. Kana kana içtikten sonra tekrar işlerinin başına döndüler.

Babası dördüncü arabayı da samanlığa boşalttığında gökyüzünü kapkara bulutlar kaplamıştı.

Babası boyuna :

— Çabuk olun, elinizi çabuk tutun, diye söylenip duruyordu.

Araba tekrar samanlığa döndüğünde atların gövdesi terden pırıl pırıl parlıyordu.

Samanlık ağzına kadar dolmuştu. Getirdikleri dışarda kalmasın diye kimisi ot yığınının tepesine çıkmış kimisi yerde, yabalar, tırmıklar, küreklerle otları üst üste yığıyorlardı. Araba boşalınca babası aşağı indi.

— Bir seferimiz daha var. Ondan sonra istediği kadar yağsın. Haydi iş başına, dedikten sonra eli saat cebine gitti. Birdenbire yüzü karıştı. Ürkek ürkek etrafına bakınmağa başladı.

Ağlamaklı bir sesle.:

— Altın saatim, saatimi yitirdim, diye sızlanmağa

★ Doğan Kardeş tatil yarışmalarına sen de katıl. ★

başladı. Yığının üstündeyken bakmıştım. Olsa olsa orada düşürdüm. Çocuklar, gelin, otlar getirilmeden şunu beraber arayalım.

Hava iyice kararmıştı. İki fener getirip yığının tepesine çıktılar. Binbir güçlükle sığdırdıkları son araba otu altüst etmeğe başladılar. Hep birlikte saati aramağa koyuldular. Bütün işçiler seferber olmuşlardı. Ellerindeki yabalarla saman yığınını karıştırmakta idiler. Koskoca yığının içinde saatin bulunması oldukça güçtü. Üstelik gece de bastırmağa başlamıştı. Vakit ilerliyordu. Epeyce de yorulmuşlardı. Çabalarının boş olduğunu anlıyarak aşağı indiler. Babası yağmurun az sonra başlıyacağını görerek arabayı aldığı gibi tarlaya yollandı.

Ali samanlıktaki bir fıçının üstüne oturmuş babasının saatsiz ne yapacağını düşünüyordu. Çünkü adamcağız önemli bir şey söylemeden önce, onu ne zaman dediğini bilmek isterdi. Hani Ali de o saati sevmez değildi. Küçüklüğü aklına geldi. Babasının dizine oturup kulağını göğsüne dayar saatin tik - taklarını dinlerdi. Onu annesinin tatlı yumuşak sesine benzetirdi.

Kendisi orada fıçının üstünde otururken de saat tik - tak, tik - tak diye sesleniyordu. Belki de, «ben buradayım, beni kurtarın» diyordu, ama onu kimse duymuyordu. Aklına bunlar gelince birden merdivene atıldı. Çabucak tırmanıp yığının tepesine çıktı. Kulağını otların üstüne koyup dinlemeğe başladı. İlkin otların hışırtısından başka bir şey duyamadı. Sesler yatışıncaya kadar kıpırdamadan durdu. Sonra bütün dikkatini kulağına topladı. Epeyce bir zaman sonra bir şey duyar gibi oldu. Otları elleriyle eşeledikçe ses hızlanıyordu. Kolunu sokup araştırmağa başladı. Sonunda saati bulup çıkardı. Ot yığınında kocaman bir oyuk açmıştı. Buradan başını kaldırdığında havanın iyice karardığını anladı. Çünkü samanlıkta göz gözü görmüyordu. İlk yağmur damlaları da düşmeğe başlamıştı. Çatıyı kaplıyan saçları tıkırdatıp duruyorlardı.

Araba gıcırdıya gıcırdıya büyük bir gürültüyle içeri girdi. Ali de usulca ot yığınının üstünden aşağı indi.

Samanlığı titreten gök gürültüsüyle beraber yağmur bardaktan boşanırcasına yağmaya başladı.

Babası bitkin bir sesle Ali'nin ağabeysine :

— Kapıyı kapa yavrum. Bu son getirdiklerimiz yarına kadar arabada kalsın, diyerek oturdu ve terlerini silmeye başladı.

Ali, babasının o gün başardıkları işi övmesini bekliyordu, ama adamcağızın hiç sesi çıkmıyordu. Ensesini sildi. Başından kasketini çıkardı. Tekrar giydi. Bir türlü istediklerini söyliyemiyordu. Saate bakmaksızın ağzını açamazdı ki...

Ali babasının yanına sokuldu. Kendisi de ne diyeceğini şaşırmıştı. Zincirinden tutup saati havaya kaldırdı.

Babasının gözleri parladı. Elini havaya uzatıp :

— Saatim, saatim, nasıl buldun? diye soruşturmağa başladı.

Ali de yaptıklarını teker teker anlattı. Eve döndüklerinde babasının keyfine diyecek yoktu. Ev halkını masanın başına topladı. Her zamanki gibi saatini çıkardı, uzun uzun baktı. Birkaç kere öksürdükten sonra onlara Ali'nin başarısını anlatmağa başladı :

— Biz üçümüz kollarımızın kuvvetine dayanarak saati bulmağa çalıştık. Körükörüne iş gördüğümüz için de başaramadık. Ama Ali önce düşündü ve sonunda aklını kullanarak bu işin üstesinden geldi.

ÇOCUKLARIN GELECEĞİ KÜÇÜKTEN HAZIRLANIR

Çocuklarını seven, onların geleceğini düşünen ana babalar, yavrularını Doğan Sigorta'nın tahsil ve çeyiz sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa istifadesi o kadar fazla olur.

27 MAYIS SABAHI

27 Mayıs sabahı,
Radyolar erkenden
Haberler veriyordu,
Söyle spiker söyle ne oldu?

Turan Emeksiz'e
Ne oldu?
Ali İhsan Kalmaz
Nasıl öldü?

Cop yiyen, bayılan
Kızlara ne oldu?
Ölen yavruların
Anaları ne oldu?

Nesibe Aktaş

★

İLKBAHAR

Kırlarda açtı ağaçlar
Pembe beyaz çiçekler
Gelin gibi bezendiler
İlkbahar geldi ilkbahar

Uzaklardan göç ettiler
Leylekler, kırlangıçlar
Tak tak eder hacı babalar
İlkbahar geldi ilkbahar

Ceyda Aktuna

★

KELEBEK

Yaldızlı iki kanat
Pek şirindir, hem güzel
Bahçelerde uçarsın
Bana neşe katarsın.

Nokta nokta kanatlı
Pek nazlıdır kendisi
Ele alınca hemen
Bozulur kanatları.

Tarla, bahçe, çayırda
Çiçeklere konarsın.
Her şeyden de güzelsin,
Sevimli kelebeğim.

İlkbaharda hemen hiç
Duramazsın yerinde
Koşarsın çayırlara
Yaramaz kelebeğim.

Nur Çağlar

★

KÖPEĞİM

Mini mini bir köpeğim var
Sokaklarda koşar oynar
Acıkınca kemik ister

Havlıyarak uyandırır
Her sabah beni

Ben okula giderken
Sanki der bana güle güle
Can atar benimle gelmeye
Benim güzel köpeğim.

Hilmi Kıvanç

Kardeşlerimizden

KAPI

Bir yaz günü, küçük Nasrettin'in annesi evden çıkıp, arkadaşları ile oynuyan oğlunun yanına geldi :

«Nasrettin, oğlum» dedi, «ben göl kıyısına gidiyorum. Senin elbiselerini yıkayacağım. Sen kapıyı gözle ve bir an bile ayrılma.»

Nasrettin, annesine söz verdi, o gittikten sonra tam evin karşısına gelen ağacın altına otururak kapıyı gözetlemiye başladı...

Çok geçmeden dayısının geldiğini görerek ayağa kalktı.

«Ne yapıyorsun, Nasrettin» dedi dayısı «annen içerde mi?»

«Hayır, dışarda» diye Nasrettin cevap verdi. «Elbiselerimi yıkamak için göle gitti.»

Dayısı, «Öyle mi, peki» dedi. «Şimdi sen git annene söyle; öğleden sonra sizi ziyarete geleceğiz.»

Dayısı gittikten sonra, Nasrettin düşünceye daldı. Kapıyı bir dakika bile bırakmaması için annesi tenbih etmişti, şimdi onu görmek için nasıl gidebilirdi?

Birdenbire sıçradı, eve doğru koştu. Kapıyı yerinden çıkarıp sırtına aldı ve göle doğru yürümeye koyuldu.

Annesi, Nasrettin'in sırtında kapıyla geldiğini görünce hayretle : «Bu da ne oğlum, niçin getiriyorsun kapıyı?» diye sordu.

«Anne» dedi Nasrettin, «Kapıyı gözlüyordum, o sırada dayım gelerek bugün bize geleceklerini söyledi, «annene haber ver» dedi. Bunun üzerine ben de kapıyı sırtladım ve sağ salim onu buraya kadar getirdim. Sen bana bir dakika bile kapıyı bırakma demeniş miydin?»

İngilizceden çeviren :
Cansın Çalışkan

YAĞMUR

Yağmur yağar,
Şakır, şakır.
Tarla, bostan,
Hep sevinir...

Nedim Özdil

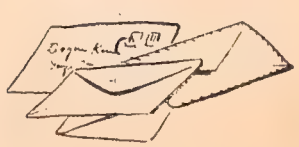

SERÇECİK

Her sabah gelir odama
Tık tık vurur cama
Alırım hemen yanıma
Güzel serçecik, canım
serçecik.

Naciye Emeklice

KIZILAY MEYDANI

Kızılay Meydanındaki kan, kardeş kanıydı.
Poliste kurşun vardı, cop vardı.
Gençliğin de «bükülmez kolu dönmez yüzü» vardı.

Gençlik yürüyordu, azimle Atatürk'ün izinden,
Yüzlerinde her zamanki tebessüm,
Ağızlarında bir şarkı vardı.

Gökyüzü hürriyet sesleriyle doluyordu,
Polisler insafsızca ilerliyordu.
Yaralılar kaldırılıyor, hocalar tekmeleniyordu.

İşte bütün bunlar oluyordu,
Kardeş kardeşi vuruyordu.

27 Mayıs 1960 da geçti ordu harekete.
Kurtuldu kötü idareden millet,
Gece saat üçte...

Nevin Özbay

DOĞAN KARDEŞ

Doğan Kardeş, sen bizim kardeşimizsin.
Ayda bir gelirsin yanımıza.
Neşemize ortak olursun.
Verirsin birçok bilgiler bize.

İçinde her şey, her şey bulunur.
İsteriz her zaman bize gelmeni.
Bekleriz aybaşını dört gözle...

Bahadır Alpsan

DENİZ

Çıktım güzel bir gün deniz kıyısına
Denizin üstünde kuşlar, martılar
Gezdim kayıkla denizin mavi sularında
Gülümsüyor yüzüme gümüş balıklar.

Aydın Kökgil

ANNE ŞEFKATİ

Gece gündüz uyumaz,
uyutur,
Yemez yedirir benim güzel
annem.

Osman Çiftçi

★

AYLAR

Birincisi Ocaktır
İkincisi cüce Şubat
Mart kapıdan baktırır
Kazma kürek yaktırır
Nisanda yeşerir her yer
27 Mayısta bayram var
Haziranda yaz başlar
Temmuzda denize gir.
Ağustosta karpuz ye.
Sonbahar Eylülle gelir.
Ekimde dersler başlar
Büyük yas Kasıma rastlar.
Ayların sonuncusu Aralık
Böylece bitti bir yıl...

Aysel Göktürk

★

İLKBAHAR

Benim güzel baharım,
Seni nasıl özledim.

Semra Sevimli

★

DENİZ

Rüzgâr eser dalga vurur
Kumlarda ne güzel
Uyku olur.

Yıldız Ertem

★

İSTEK

Bir istek var içimde
Atam'la olmak
Onun yanında savaşıp,
Onunla konuşup
Onunla dolaşıp
Onunla beraber olmak.

Neslişah Atakurt

★

GÜNEŞ BABA

Her gün doğar erkenden
Bizim karşı tepeden
Bazen güler açılır
Bazan kızar kapanır.

Ayfer Börü

Yazılar

Ormanda bir gün

FİLLER sürüler halinde dolaşan hayvanlardır. Yani yiyecek, içecek aramağa çıktıklarında hep bir arada bulunurlar. Ama bazen birkaç tanesinin diğerlerinden ayrıldığı da olur.

Aşağıda kısa bir süre için tek başına dolaşan bir fil ailesinin günlük hayat hikâyesini okuyacaksınız.

Baba fil, koca gövdesiyle önündeki dalları çatırdatarak sık ağaçların arasından çıktı ve kızgın güneşin altında kıpırdamadan durmağa başladı. Ucu kıvrık hortumu, çenesinin yanlarından ileri doğru uzanan iki sivri dişin arasında sallanıyordu. Hayvan, bir dev ağacın yapraklarını andıran kulaklarını oynatarak serinlemiye çalışıyordu.

Önünde uzanan uçsuz bucaksız ovada gözüne bir kuş sürüsü ilişti. Uzaktaki şeyleri pek iyi seçemezdi, ama korkulacak bir şey yoktu. Çünkü burnuna düşman kokusu gelmemişti.

Filin aklını başından alan onu hayli korkutan, iki ayaklı hayvan, yani insandı. Bu insan denen yaratık, küçücük olduğu halde onun için ormandaki bütün yırtıcı hayvanlardan çok daha tehlikeliydi. Çünkü yanına sokulmadan, uzaktan canını yakıyor, çoğu defa yaralıyor, bazen de öldürüyordu. Bizim filin sol omuzundaki yara izi de bu saldırışların birinden kalmıştı.

Bir gün hiçbir tehlikenin bulunmadığına iyice inanarak civardaki göle doğru ağır ağır ilerledi. Kocaman ayaklarıyla üstü dikenlerle örtülü bataklığa daldı. Yapışkan çamurun içinde hiç zorluk çekmeden yürüyordu. Ayak kemiklerinin altındaki jelatinimsi yastık, o kocaman gövdesiyle istediği yere girip çıkmasını kolaylaştırıyordu Hortumunu daldırıp kana kana su içtikten sonra ucunu, sıcaktan yanan gövdesine çevirip su püskürttü. Bir saat kadar böyle oyalandı Bu oyun çok hoşuna gitmişti. Öyle kolay kolay bırakacağa benzemiyordu, ama rüzgârın burnuna getirdiği koku keyfini kaçırdı. Birden «daan!» diye bir şey patladı. Hemen omuzundaki yarayı hatırladı. Öyle korktu, öyle korktu ki, etrafına bile bakınmadan gölden çıkıp ormana yollandı. Koşamazdı, çünkü koca kütükleri andıran ayakları buna elverişli değildi. Ama en hızlı yürüyen insanlar bile onunla yarış edemezdi. Hem sonra bir yola koyuldu mu yorulmak bilmezdi. Saatlerce aynı hızla gidebilirdi. Zaten canını da ancak böyle kurtarabiliyordu.

Tam ağaçların arasına dalacağı sırada bir kurşun sırtını sıyırıp geçti. Can acısı ile bağırarak ileri atıldı. Filin geldiğini görünce ağaçlardaki papağanlar, maymunlar bağırışarak kaçtılar. Koca koca ağaçlar ayaklarının altında eziliyor, bastıkça yer sallanıyordu.

Yavrusunu anne fille birlikte yiyecek buldukları ovada bırakmıştı. Onları düşündüğü yoktu. Çünkü anne filin yavruyu kendisinden çok daha iyi koruyacağını biliyordu.

Az sonra ağaçlar iyice sey-

«HANGİSİ DOĞRU» NUN CEVAPLARI

1. Kükürtlü hidrojen vardır. 2. Mozart. 3. Holânda. 4. Bakteri. 5. Zigana. 6. Yıldırım Beyazıt. 7. Süleyman Çelebi. 8. Maden kömürü katranından. 9. Gentile Bellini.

rekleşti. Tek tük akasya ağaçlarının bulunduğu sararmış otlarla kaplı ovaya çıkınca yavrusunun az ilerde olduğunu gördü. Annesiyle beraber otların üstüne uzanmış dinleniyordu. Ailesine kavuşunca sırtındaki acıyı unuttu. Filler yaralarını iyileştirmesini de bilirler. Biraz durduktan sonra kalktı, ilerdeki su birikintisine doğru yürüdü. İki ceylân su içiyordu. Fili görür görmez hemen kaçıştılar.

Yaralı hayvan ağır ağır suya girdi. Hortumunu sallayıp biraz çamur alarak sırtındaki yaraya yapıştırdı. Sonra yine yerine dönüp, karnını doyurmağa koyuldu. Buldukları yiyecek beş, altı gün yeterdi.

Yavrusunun acı acı bağırdığını duyunca irkildi. Anne fille birlikte etrafı titreten bir kükreyişle ormana daldılar. İkisi de telâş içindeydiler. Çünkü burunlarına gelen kokudan, aslanın yakınlarda olduğunu anlamışlardı.

Aslan büyük fillere yaklaşmıya cesaret edemezse de, yavru filleri görünce saldırırdı. Baba fil ormanı sarsan homurtularıyla yavrusunu çağırdı. Ama hiçbir cevap alamadı. Dikenli akasyaların bulunduğu düzlüğe geldiğinde yavrusunun bir arslanın pençesinde kıvrandığını gördü. Korkunç kükremeler, yerlerin titreyişi arslanın aklını başına getirdi. Filin sivri dişlerinden kaçmak için yavruyu bırakıp bir yay gibi geri sıçradı. Ama bu arada keskin bir kama, bacağına saplanıverdi. Sızlana sızlana alabildiğine kaçtı.

Anne fil yavrunun boğazındaki yaraları inceliyordu. Derisi kalın olduğundan aslanın dişleri, pençeleri pek derinlere işliyememişti.

Güneş batmak üzereydi. Ova tatlı bir turunculuğa bürünmüştü. Uzaktan, yuvalarına dönen kuşların sesleri geliyordu. Filler durup etrafı dinlediler. Havayı kokladılar. Korkulacak bir şey olmadığını anlayınca yavaş yavaş yerlerine çekildiler.

Çok kötü bir gün geçirmişlerdi. Çok şükür hiçbirine pek öyle önemli bir şey olmamıştı.

Belki ilerde daha çetin günler geçirecekler, çok daha büyük tehlikelerle karşılaşacaklardı. Bunlar ormandaki hayat için olağan şeylerdi. Zaten bütün hayvanlar da böyle tehlikelere karşı daima tetikteydiler.

KİM BİLİYOR?

1. **Ezop kimdir?**
2. **Büyük ayı yıldız kümesinde kaç parlak yıldız vardır?**
3. **Alev niçin parlaktır?**
4. **Kerguelen adaları nerededir?**
5. **Vücudumuzda kaç ter bezi vardır? Ödevleri nedir?**
6. **Maki deyince ne anlarsınız?**
7. **Bitkiler topraktan besinlerini nasıl alırlar?**

(Cevabı sh. 31 de)

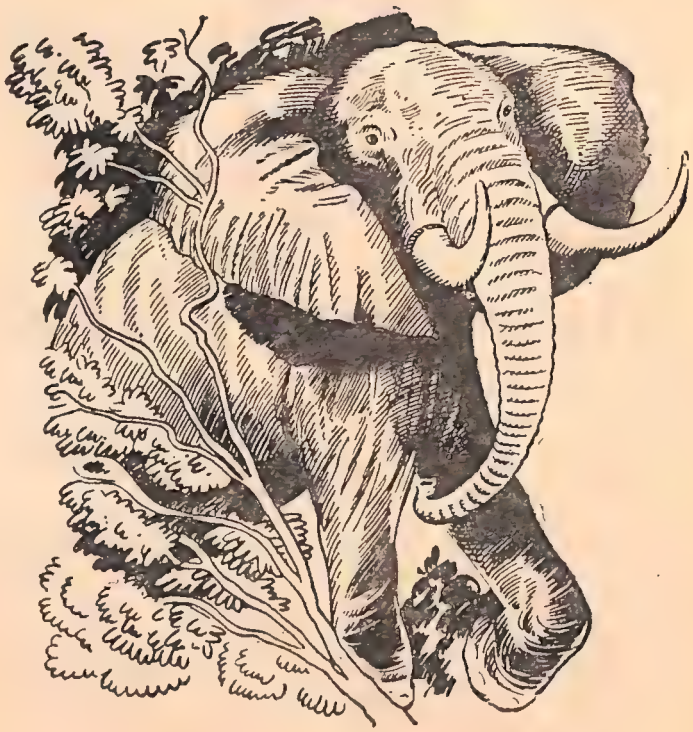

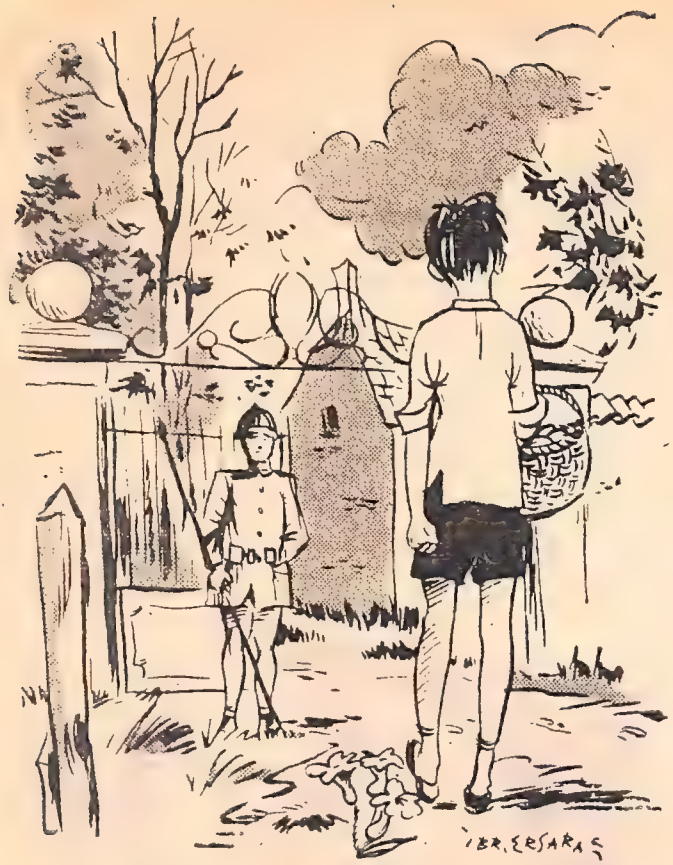

Altın Şeftaliler

BİR zamanlar fakir bir çiftçi vardı. John, Tom ve Arthur isimli üç oğlu ile beraber yaşıyordu. Bir gün, en büyük oğlunu yanına çağırdı ve ona :

— John, oğlum, dedi, biz fakir bir aileyiz. Yaşamak için elbette paraya ihtiyacımız var. Düşündüm, satacak, bahçede şeftalilerimizden başka hiçbir şeyimiz yok. Şeftalilerden bir sepet topla ve kırala hediye olarak götür. Eminim, kıral şeftalilerimizi beğenecek ve bize her halde birkaç altın verecektir.

John, babasının dediğini yaptı. Bir sepet şeftali topladı ve yola çıktı. Bir hayli gitti. Birden karşısına yaşlı bir kadın çıktı. Bu, kadın kılığına girmiş bir periydi. John'a seslendi :

— Günaydın delikanlı... Sepetinde ne var bakalım?

John, tersledi :

— İşinize yarayacak bir şey yok sepetimde. Eğer çok merak ediyorsanız söyliyeyim. Kocaman kocaman taşlar var.

Yaşlı kadın gülümsedi :

— Eh, ne yapalım, öyle olsun.

Ve yürüdü, gitti.

Çocuk, yoluna devam etti. Fakat saatler geçtikçe kolundaki sepetin ağırlaştığını farketti. John, sepeti kıralın sarayına kadar güçlükle taşıdı. Yorgunluktan yürüyecek hali kalmamıştı. Kapıda duran askere, kıral için güzel şeftaliler getirdiğini söyledi. Asker başını salladı :

— Getirdiğin şeftalileri kırala haber vermeden önce evvelâ ben görmeliyim.

John, büyük bir sevinçle, sepetin üstündeki örtüyü kaldırdı. Fakat, gözleri korku ile büyüdü. Ne gördü, dersiniz çocuklar? Sepetin içindeki bütün şeftaliler taş olmamış mı? Kıralın muhafızı, bu işe çok sinirlendi. Ve John'u sarayın zindanına attı.

Aradan günler geçti. John'dan hiçbir haber çıkmadı. Babası merak içindeydi. Bu sefer ikinci oğlu Tom'u yanına çağırdı :

— Tom, dedi. Biliyorsun, ağabeyin John'dan hiçbir haber alamadık. Onun bize para getireceğini ümit etmiştim. Fakat, şimdi başına bir felâket gelmiş olmasından korkuyorum. Senden isteğim şu : İçerdeki ikinci sepeti al ve ağabeyinin gittiği yoldan giderek kırala şeftali götür ve ağabeyini de ara.

Tom, babasının dediğini yaptı. Sepetine şeftali doldurdu. John'u aramak üzere yola koyuldu. Epey yol almıştı. Birden karşısına, kılık değiştirmiş olan aynı yaşlı peri çıktı. Seslendi :

— Günaydın, delikanlı. Sepetinde ne var bakalım?

Tom, sinirlenmişti. Kızgın bir sesle cevap verdi :

— Bu sabah havaya baksana. Ne kadar çiğ düşmüş. Sepetim çiğ taneleriyle dolu!...

Yaşlı peri gülümsedi :

— Herhalde doğrudur söylediğin, dedi. Ve yürüdü, gitti.

Tom, yoluna devam etti. Fakat, bir süre sonra, sepetinde bir ıslaklık farketti. Sepet, gittikçe ağırlaşıyordu. Gerçi yorulmuştu. Ama sepet te boyuna ağırlaşıyordu. Nihayet, sarayın kapısına geldi. Muhafıza, kıral için şeftali getirdiğini söyledi. Asker hırsla bağırdı :

— Yine mi şeftali? Haydi

★ Doğan Kardeş Yayınlarından «HALİME» romanını daha okumadın mı?★

göster şu şeftalileri bakalım.

Tom, sepetin örtüsünü kaldırdı ve hayretle içine baktı. Ne gördü dersiniz çocuklar? Sepetin içi su ile doluydu. Muhafız, Tom'u da yalan söylediği için ağabeysinin yanına, zindana attı.

Haftalar geçti. İki oğlundan da haber alamıyan çiftçi, çok üzgündü. Küçük oğlu Arthur'u yanına çağırdı :

— Arthur, dedi. Biliyorsun, iki ağabeyin de hâlâ eve dönmedi. Onların başına muhakkak bir felâket gelmiş olmalı. Çok korkuyorum. Şurada, son bir sepetimiz daha var. Onu al, kıral için şeftali ile doldur. Ağabeylerini de ararsın. Haydi oğlum, göreyim seni.

Arthur hemen babasının dediklerini yerine getirdi. Sepetini güzel şeftalilerle doldurdu ve yola çıktı. Bir hayli yol almıştı. Birden karşısına aynı yaşlı kadın çıktı. Kılık değiştirmiş iyilik perisi aynı şekilde yine seslendi :

— Günaydın delikanlı. Sepetinde ne var bakalım?

Arthur, gayet nazik bir şekilde cevap verdi :

— Babam, iki ağabeyimin kaybolmasına çok üzülüyor. Onları aramam için beni gönderdi. Hem de kırala hediye olarak şeftali götürüyorum.

Arthur, böyle söyliyerek, bir şeftali de periye ikram etti. Yaşlı kadın, teşekkür ederek aldı. Biraz ısırdı. Şeftali son derece lezzetliydi. Sonra Arthur'a döndü :

— Şeftalilerin cidden çok nefîsmiş. Dilerim hepsi de ağırlıklarınca altın olsun. Ve yürüdü, gitti.

Arthur, yoluna devam etti. Sepeti gittikçe ağırlaşıyordu. Nihayet sarayın kapısına vardı. Güçlükle sepetini yere bıraktı. Muhafıza, kırala hediye verilmek üzere şeftali getirdiğini söyledi. Fakat sepeti çok ağır olduğu için kendisinden yardım rica etti. Asker sinirlenmişti :

— Artık bu şeftalilerden bıktım, diye haykırdı.

Sonra sert bir sesle :

— Hele şu sepetini bir aç bakayım, dedi. Senin şeftalileri de bir görelim.

Arthur, sepetinin örtüsünü kaldırdı ve gözleri dehşetle açıldı. Ne gördüler dersiniz? Sepet, ağzına kadar altın şeftalilerle dolu değil mi!... Muhafız, Arthur'u derhal kıralın yanına götürdü. Kıral, bu harikulâde hediyeyi görünce, pek memnun oldu ve çocuğa içi para dolu iki büyük kutu verdi. Fakat, iyi kalbli çocuğa bu, kâfi bir hediye değildi. Kıral başka bir isteği olup olmadığını sorunca çekingen bir tavırla cevap verdi :

— Kıral hazretleri, dedi. Babam büyük bir yas içinde. Çünkü, iki ağabeyimden de aylardır haber alamıyoruz. Şimdi, öğrendim ki, ikisi de sarayınızın zindanında bulunuyorlarmış. Onları serbest bırakırsanız, bizi çok sevindirmiş olursunuz.

Kıral, iyi kalbli ve terbiyeli Arthur'u çok sevmişti. Derhal isteğini yerine getirdi. Böylece üç kardeş, memnun ve mesut bir halde evlerine döndüler.

Çeviren : Saadet BEKTÖRE

HANGİSİ DOĞRU

1. **Karadenizde 200 m. den daha derinlerde niçin canlılar yaşamaz?**
   Oksijen yoktur - Kükürtlü hidrojen vardır - Çok karanlıktır.
2. **Batı müzikçilerinden hangisi «Türk Marşı» adlı parçayı yazmıştır?**
   Mozart - Haydn - Beethoven.
3. **Topraklarının dörtte biri deniz yüzeyinden aşağıda bulunan Avrupa devleti hangisidir?**
   Danimarka - Belçika - Holânda.
4. **En ufak ve vücut yapılışı en basit olan bitkiye ne denir?**
   Amip - Bakteri - Mikrop.
5. **Türkiye ile İran arasındaki şoseden Doğu Karadeniz dağları üzerinde 2000 m. yüksekliğinde bulunan bir boğazla Trabzon'a geçilebilir. Bu geçidin adı nedir?**
   Zigana - Kop - Külek.
6. **Bursa'daki Ulu Cami hangi padişah devrinde yapılmıştır?**
   Kanunî Sultan Süleyman - Murat II - Yıldırım Beyazıt.
7. **Mevlidi kim yazmıştır?**
   Hazreti Muhammet - Süleyman Çelebi - Fuzuli.
8. **Yazın yünlü giyeceklerimizi güvelerden korumak için kullandığımız özel kokulu beyaz bir toz olan naftalin nereden elde edilir?**
   Ham petrolün damıtımından - Topraktan - Maden kömürü katranından
9. **İstanbul'a gelip Fatih Sultan Mehmet'in resmini yapan Avrupalı kimdir?**
   Gentile Bellini - Giovanni Bellini.

(Cevabı sh. 22 de)

Vatanının Babası

George WASHINGTON

1732 - 1799

Yıl: 1743. K. Amerika da o zamanlar İngiliz kolonisi olan Virginya'da Potomak nehri kenarlarında...

Çocuk değilim, yaşım 11 Lâfı bırakın da çabuk olun! Fırtına bastırmadan eve dönelim!

O akşam.

Oldu bitti Mahsulü kurtardık Ama size ne oldu? Neniz var böyle

Zavallı babamız birdenbire ağırlaştı...

Allah korusun, ama galiba sonu yaklaştı Seninle konuşmak istiyor George

George, oğlum, üvey agabeyin yakında evleniyor. Mülkün başında sen yalnız kalacaksın İşleri adam gibi idare et, annene daima saygı göster

Söz veriyor, yemin ediyorum!

Baba öldü, çocuk aile mülkünü, yaşının çok üstünde bir dirayetle idare etti.

Birçok işleri arasında, geceleri fen ve matematik çalışmalarını bırakmamıştı. Çok geçmeden bölgenin resmi arazi mühendisi oldu.

Günün birinde ağabeyinin kaynatası, büyük arazi sahibi Lord Fairfax...

George, Mavi Dağların ötesindeki bütün arazim için seni resmen kadastro mühendisi tâyin etmek istiyorum.

5 hafta süren bu çalışmaları sırasında G. W. dağlarda, kırlarda tam bir izci hayatı geçirdi..

Bu türlü yaşayış onun vücudunu ve sinirlerini açeliklestirdi.»

Öyle ki, daha 19 yaşında iken,

Sizi de Virginya Kolonisi Milis Binbaşısı yapıyorlar.

Dün Mecliste yüksek rütbeli subayların tâyini için karar çıktı.

Memleketime bütün gücümle hizmet etmek benim için en büyük şereftir.

1753 de Virginya'nın İngiliz valisi,

Komutan, Kızılderili gizli habercilerimden öğrendim: Fransızlar Ohio vâdisine yerleşiyorlarmış. Hemen harekete geçin, onlara oralardan çekilip gitmelerini bildirin!

Washington 74 gün süren tehlikeli bir seyahat yapmak zorunda kaldı.

Fransızların en yakın ileri karakollarına ulaşmak için

Fransızlar çekilmediler. Savaş başladı.

Bir gün....

Kılıçlarınızı muhafaza edinız efendiler Karakol binasını teslim ettiğiniz takdirde hürriyetlerinizi de iade etmeğe söz verdim.

Fakat İngiliz valisi...

Hürriyet mi? Ne münasebet! Olmaz öyle şey! Üst makamlar razı olmuyor dersiniz onlara!

Ne! Sizin adınıza verdiğim sözü inkâr ediyorsunuz, öyle mi? Pekiyi. Öyle ise ben de istifa ediyorum. Benim namus ve şerefim rütbe şeritlerinin değerinden çok yüksektir.

Ve o namuslu büyük insan Milisten çekilerek dönüp çiftliğine gitti.

Aradan 11 yıl geçti. İngiliz idaresinin koloniler zararına kötü gidişinden bezen koloni halkı, şeker ve çay vergilerinin Londra'da Parlamento tarafından artırılması üzerine İngiliz idaresine karşı isyan etti.

Gidin mebuslarınıza söyleyin: ağır vergileri vermeyeceğiz, gelen çayları, şekerleri denize dökeceğiz.

Başımızdaki efendilerimiz akıllarını başlarına almazlarsa haklarımızı silâhla da savunuruz!
Bravo!
Evet! Evet!
Akıllarını başlarına alsınlar!

5 Eylül 1774 te ayrı ayrı kolonilerden temsilciler Philadelphia'da toplandılar.
Amerikalılar kendi rızaları olmadan konulacak vergileri tanımaz ve ödemezler.
Doğrusu da bu! Bravo!

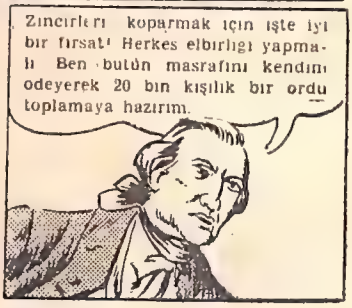
Zincirleri koparmak için işte iyi bir fırsat! Herkes elbirliği yapmalı. Ben bütün masrafını kendim ödeyerek 20 bin kişilik bir ordu toplamaya hazırım.

Bunlara karşı İngiltere hükümeti asker gönderince bağımsızlık savaşı başladı.

Washington asilere baskumandan tayin edildi

İngilizler ilk yenilgiye Lexington'da uğradılar

4 Temmuz 1776 da koloniler Kıralliga karşı bağımsızlıklarını ilân ettiler

Fakat Hanoverli ve Hesli 17000 kişilik takviye ordusu, asileri New Yorktan zorla çıkardı, şehri zaptetti

Ama doğrusu onlar bizden kat kat çok
Cesaret, Hurriyet için savaşanlar yenilmezler!

24 Aralık 1776 da Washington, büyük bir cüretle ordularını Delaware nehrinin öbür tarafına geçirdi...

Ve düşmanı tepeden inme bastırarak Trenton ve Princeton'da ağır yenilgiye uğrattı.

Fakat 1777 kışı hemen her şeyden yoksun olan koloni ordusunu çok zor duruma düşürdü.

Bereket versin ki, Lafayette ve Rochambeau ile gelen Fransız gönüllüleri tam zamanında genç Cumhuriyetin imdadına yetiştiler

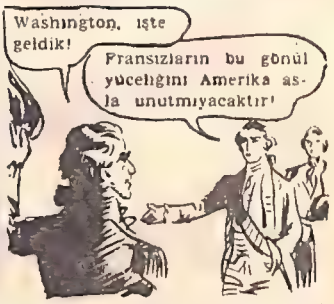

19 Eylül 1781 de İngiliz Generali Cornwallis bütün kuvvetleri ile Yorktown'da teslim oldu. 1783 Paris antlaşması ile genç Amerikan Cumhuriyeti Birleşik Devletler adı ile bağımsız bir millet olarak resmen tanındı.

Washington Başkumandanlıktan istifa etti. Mount Vernonda malikânesine çekildi.

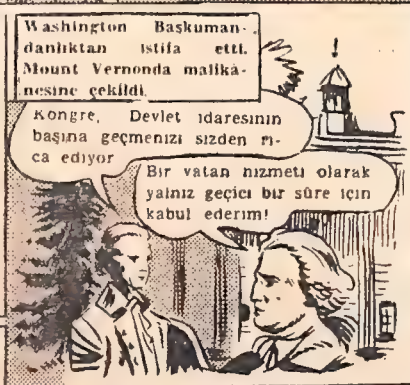

6 Nisan 1789 da George Washington, 69 seçicinin oy birliği ile Birleşik Devletlere başkan seçildi.

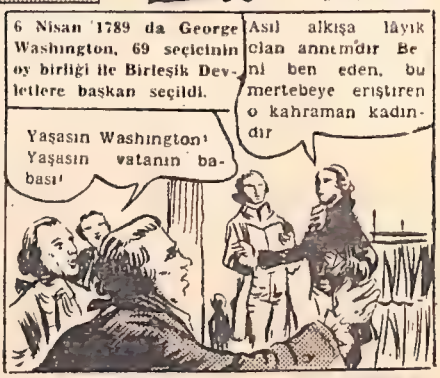

Asıl alkışa layık olan annemdir Beni ben eden, bu mertebeye eriştiren o kahraman kadındır

1793 te ikinci defa olarak Başkan seçildi, daha sonra...

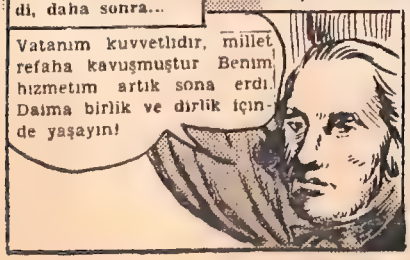

George Washington 1799 Aralık ayında 67 yaşında dünyaya gözlerini yumdu. Cesur ve dürüst bir kahramandı. Hiçbir menfaat düşünmeden «savaşta birinci, barışta birinci» olarak vatanına hizmet etti.

Sihirbazın verdiği ders

ÇOK eskiden akıllı, çok iyi yürekli bir kıral vardı. Ülkesini öyle iyi idare ediyordu ki, koskocaman memlekette tek kişi bile yoksul değildi. Başta kıral olmak üzere herkes durmadan karınca gibi çalışıyordu. Hele kıral... Günlerini masasının başında kâğıtlar imzalamak, bilginlere akıl danışmak, devlet işlerini görüşmekle geçirirdi. Ancak geceleyin ne kadar çok yorulduğunun farkına varırdı, ama o böyle şeylere aldırış etmezdi. Amacı iyi bir kıral olabilmekti. Bunun için de çok çalışmak, durmadan çalışmak gerektiğine inanmıştı.

İlerde yerini alacak çok sevimli bir oğlu vardı. Ama prensin huyları görünüşü gibi güzel değildi. Şımarık ve bencildi. Annesi babası bütün uğraşmalarına didinmelerine karşılık onu bir türlü yola getirememişlerdi. Küçük çocuk, prens olduğu için, istediği her şeyi hemen elde edebileceğini sanıyordu.

Kendi kendine şöyle düşünüyordu : «Kıral olunca kanun denilen şeyleri hiç hesaba katmıyacağım. Çünkü bir kıralın dilediğini yapmasına engel olur onlar. Çok, pek çok zengin olacağım. Bana karşı kimse duramıyacak.

Kıral ve kıraliçe, çocuklarının bu kötü düşüncelerini öğrendikçe yüzlerini kara bulutlar kaplardı.

Kıral her defasında :

«Ne yapacağımı şaşırdım. Bu gidişle oğlumuz ülkemizi istediğimiz gibi yönetecek bir kimse olmıyacak» derdi.

Bir gün büyük bir imparator önemli devlet işlerini görüşmek üzere kırala konuk oldu. O gün bütün saray adamlarının bulunacağı bir şölen verilecekti. Kıral, oğlunun da katılmasını istemişti. Bu haber prensin de çok hoşuna gitmişti. Çünkü yeni elbiselerini giyip tacını takacaktı.

Sarayın en büyük salonundaki sofraya oturdular. Yemek o kadar uzun sürdü ki, prensin canı sıkılmağa başladı. Kıpırdandı, önündeki tabakları tıkırdattı, kimsenin kendine aldırış ettiği yoktu. Sonunda kendi kendine söylenmiye başladı :

«Onlar oturmuş konuşuyorlar. Bir kişi bile yüzüme bakmıyor. Burada benim ne işim var sanki?»

Az sonra sabrı tükendi. Bu defa yüksek sesle :

«Ben yemeğimi bitirdim. Bahçeye çıkmak istiyorum» dedi. Sofradakiler bunu duy-

mamazlıktan geldiler. Bu defa bağırırcasına :

«Yemeğimi bitirdim, dışarı çıkmak istiyorum» dedi. Kıraliçe dudağını ısırıp başını iki tarafa salladı. Bu, küçük prensi büsbütün kızdırdı. Ekmeğin içinden bir parça koparıp parmakları arasında yuvarladı. Yaptığı küçük topu babasının önüne fırlatıp :

«Duymadınız mı? Bahçeye çıkıp oynamak istiyorum» diye bağırdı.

Ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Yemekleri taşıyan uşaklar o kadar şaşırmışlardı ki, az kalsın tabaklar ellerinden düşecekti. Sofradakiler durup çocuğa bakmağa başladılar. Bu azarlamaktan, dayak yemekten kat kat beterdi. Hepsi gözlerini ona dikmişti. Bir, iki kere yutkundu. Daha fazla dayanamadı. Usulca oturduğu yerden kalkıp salondan dışarı fırladı. O hızla saraydan çıktı bahçeyi geçti. Koştu, koştu, alabildiğine koştu. Nefes nefese idi. Etrafına bakınca sık bir ormanın içinde olduğunu gördü. Hayli korkmuştu. Gözlerinden yaşlar boşanmağa başladı. Az ilerde bir açıklık görünce biraz rahatladı. Bu düzlüğün ortasında küçücük bir kulübe vardı. Önünde, iki büklüm bir ihtiyar alev alev yanan kütüklerin üstündeki koca kazanı karıştırıp duruyordu.

Küçük prens yanına yaklaşınca adam başını kaldırmadan :

«Hoş geldin» dedi, «Ben de seni dört gözle bekliyordum.»

Prens çok şaşırdı :

«Peki ama» dedi, «Ben kendim bile nereye gideceğimi bilmezken siz benim buraya geleceğimi nereden öğrendiniz?»

İhtiyar yine işine devam ederek :

«Benden hiçbir şey saklanmaz, saklanmaz diye söylendi.

Prens adamın bembeyaz sakalına, üstünde bir sürü garip resimler bulunan uzun siyah cübbesine bakıp :

«Siz sihirbazsınız değil mi?» diye sordu.

«Evet ama, ben kötülük için çalışmam. Amacım insanların hatalarını gözlerinin önüne serip onlara doğru yolu göstermektir. Şimdi bana derdini söyle bakalım. Ona göre bir şey düşüneyim» dedi.

Küçük prens ateşin başına geçip oturdu. Adama saraydan niçin kaçtığını uzun uzun anlattı. Sözlerini bitirince sihirbaz :

«Ya, dedi, demek sen kıral olunca canının istediğini ya-

KİM BİLİYOR'un CEVAPLARI

1. **Eski Yunanistan'da, bizim Nasrettin Hocamız gibi güldürücü hikâyeleriyle ün salmış bir kişidir. M. Ö. 6 - 7 nci yüzyıllarda yaşadığı söylenir. Hayatı kesin olarak bilinmemektedir. Onun «Dil» hikâyesini bilmeyeniniz yoktur.**
2. **Yedi tane. Bunların hepsi Yunan alfabesinin harfleriyle adlandırılmıştır. En parlağı birinci harf olan alfanın adını taşıyanıdır.**
3. **Alevin içinde gözle görülemiyecek kadar ufak karbon parçacıkları vardır. Bunlar sıcaklığın etkisiyle akkor haline gelip aleve sarı parlaklığını verirler. Bazı cisimlerin alevleri parlak değildir. Meselâ hidrojen gazı yanarken soluk mavi renkli bir alev verir. Çünkü içinde katı madde parçacıkları bulunmaz.**
4. **Hint Okyanusunda, Güney Afrika ile Avustralya kıtasından eşit uzaklıktadırlar. Fransa'ya bağlıdırlar.**
5. **2.500.000 kadar. Bunlar vücuda zararlı maddelerin deri yoluyla dışarı atılmasını sağlarlar.**
6. **Maki hem bir hayvanın, hem de bir bitki topluluğunun adıdır. Maki adındaki hayvan, kedi büyüklüğünde, yuvarlak uzun kuyrukludur; meyva ve balıkla beslenir. Madagaskar adasındaki ormanlarda yaşarlar. Et ve kürkleri için avlanırlar. Aynı adı taşıyan bitki ise, kışı ılık ve yağmurlu, yazları kurak geçen Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü bölgelerde görülür. Koca yemişi, yeşil meşe, defne, mersin gibi çalılarla, lâvanta çiçeği, nane ve kekik maki topluluğunun başlıca bitkileridir.**
7. **Bitkilerin kökü toprakta geniş bir alana yayılır. Ana kökten kökçükler bunlardan da daha ufakları çıkarak büyük bir ağ meydana getirirler. İnce damarlarla örtülü kök hücrelerinin lifleri topraktaki suyu ve bunun içinde erimiş tuzları kolayca emer ve bitkinin her yanına taşırlar.**

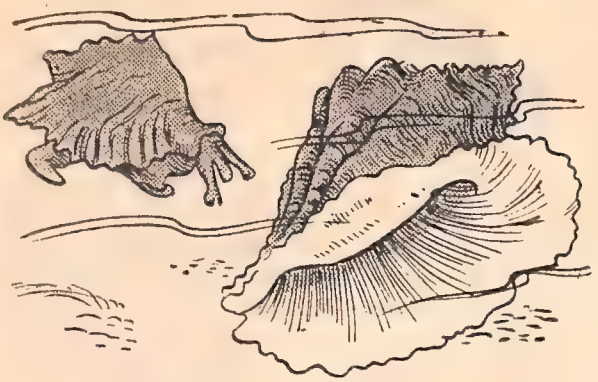

İNCİ NEDİR?

İNCİNİN sedef düğmeler renginde parlak, sert yuvarlak, çok da pahalı bir süs eşyası olduğunu hepiniz bilirsiniz, ama belki de istiridye denilen kabuklu deniz hayvanının nasıl yaşadığını hiç duymamışsınızdır.

Gelin öyleyse önce inciyi yapan şu hayvanı biraz tanıyalım.

Deniz kıyısında rastladığımız kabuklar arasında istiridyelerin evleri de vardır. Bu ev, iki sert kabuktan meydana gelir. Kapı menteşesi gibi bir kas, bunları birbirine bağlar. Öteki ucu açıktır. İstediği zaman evinin kapısını açıp kapayabilir. Çok defa da aralıktır. Böylece su, kolayca istiridyenin evine girer çıkar. Hayvan, solunumu için gereken oksijeni bu sudan elde ettiği gibi besini olan ufak bitki parçalarını da bu yolla alır.

İstiridyeler sığ denizlerde yaşarlar. Yavrular yumurtadan çıktıklarında kabuksuzdur. Bir toplu iğne başı büyüklüğündedirler. Birkaç hafta etrafta dolaştıktan sonra bir kaya veya sert bir şey bulup oraya tutunurlar. Balta biçimindeki ayaklariyle ömürleri boyunca da bir yere kıpırdamazlar.

İstiridyelerin birçok düşmanları vardır. Onları yalnız biz değil, bazı deniz hayvanları da yemeğe bayılırlar. Bunların başında ufak bir deniz salyangozu gelir. Bu istiridyenin kabuğunu oyarak hayvanın vücudunu emer bitirir.

Kabukların içi dümdüz ve parlaktır. Sedef dediğimiz şey bu kısımdan çıkar.

Bazen istiridyelerin içinden inci çıkar. Hayvanın inciyi niçin ve nasıl yaptığı uzun zaman insanların aklını kurcalamıştır. Bugün artık bilim, bu soruların da cevabını bulmuştur.

Yürürken bazen ayakkabınıza taş girmiyor mu? Aynı şekilde ufak kum taneleri veya böcekler de çok defa kapısı açık olan bu eve girebilirler. Nasıl ayakkabınızdaki taş ayağınızı acıtıyorsa, hayvan da bu sert cisimden rahatsız olur ve bunu bir örtü ile kaplar. Bu örtü ne kadar kalın olursa incinin büyüklüğü de o kadar fazla olur.

Yediğimiz istiridyelerin içinden pek inci çıkmaz, çünkü inci istiridyeleri daha çok sıcak denizlerde yaşarlar.

pabileceğini sanıyorsun öyle mi?»

Prensin canı sıkıldı, hiç sesini çıkarmadan önüne baktı.

«Bu sabah tıpkı senin gibi düşünen ufak bir kız da beni görmeğe geldi» dedikten sonra yerden birkaç ot koparıp kazanına attı. Kazanın içindekiler fıkır fıkır kaynamağa başladı. Köpük ve dumandan göz gözü görmez oldu. Etraf tekrar aydınlanınca prens kendini kocaman bir saraya giden iki taraft ağaçlıklı bir yol üstünde buldu. Bahçe karmakarışıktı. Çiçeklerin etrafını otlar bürümüş, ağaçlar budanmaya budanmaya birbirine girmişti. Bahçıvanlar gölgede yatmışlar uyuyorlardı. Sarayın kapısı açıktı. Tatlı bir müzik sesi geliyordu. İçeri girdi. Herkes eğlenceye dalmıştı. Ama bu koca salonun duvarları örümceklerle kaplıydı. Koltukların üstünde bir karış toz vardı. Kısacası her taraf pislik içindeydi. Prens kendi kendine, «Bu ne biçim saray?» diye söylendi. Durumu açıklıyacak birini ararken kendi yaşında bir kız çocuğu gözüne ilişti. Esvaplarından bir prenses olduğu besbelliydi.

Prens :

«Burası neresi? Bunlar kim? Ne yapıyorlar? Niçin böyle her taraf karmakarışık?» diye kızı soru yağmuruna tuttu.

Prenses gülerek dedi ki :

«Burası 'İstediğini Yap Ülkesi' dir. Gördüğün gibi herkes dilediğince hareket eder.

Günlerini şölenler, eğlencelerle geçirir.»

Onlar öyle konuşurken kıral başını kaldırdı. İşte o zaman aralarında yabancılar bulunduğunu anladı. İşaret edip müziği susturdu.

«İstediğini Yap Ülkesine hoş geldiniz. Yeryüzünde dilediğiniz kadar eğlenebileceğiniz tek yerdir burası» diye ülkesini övmeğe başladı.

Prens :

«Peki, burada kimse çalışmaz mı?» diyecek oldu, ama adamın yüzü birdenbire kararadı :

«Çalışmak mı?» diye gürledi, «Bu sözü benim yanımda nasıl ağzına alabildin?»

O kadar öfkelenmişti ki, prens daha fazla duramıyacağını anlayıp koşmağa başladı. Birden kendini ormandaki kazanın yanında buldu. İhtiyar gülerek sordu :

«Nasıl küçük prens gördüklerin hoşuna gitti mi?»

Prens cevap verdi :

«Bu ülkedeki insanların hepsi hem çok tembel, hem de çok aptal. En kötü yürekliler de kıral çünkü.»

Ama çocukçağız sözünü tamamlıyamadı. Sihirbaz yerden aldığı otları kazana attığından her taraf simsiyah kesildi.

Bu defa prens kendini üstü başı yırtık pırtık bir sürü insanın ortasında buldu. Koskocaman bir sarayın önünde bekleşiyorlardı. Yüzlerinden çok üzgün oldukları belliydi. Çocuklar ağlaşıyor, büyükler de kızgın kızgın söylenip duruyorlardı. Kalabalığın arasında prensesin başını görünce çok sevindi. O da paçavralar içindeydi. Ona doğru yürüyüp :

«İyi ki sana rasladım, yoksa meraktan çatlıyacaktım. Şimdi neredeyiz? Bunlar niçin bu acıklı durumdalar?» diye soruşturmağa başladı.

Prenses :

«Bu ülkenin halkı çok fakirdir» dedi, «Öylesine fakirdirler ki, yiyecek bir lokma ekmekleri bile yoktur. Bak çocuklar da açlıktan ağlıyor.»

Prens :

«Peki, kıralları niçin buna bir çare aramıyor?» deyince Prenses içini çekerek :

«O kendinden başka kimseyi düşünmez ki» dedi. Çok

(Sonu sh. 50 de)

UZAY ELBİSESİ VE UZAY İSTASYONU

Sağda Amerikalı bir mühendisin ay'da araştırmalar yapacak uzay adamları için hazırladığı bir elbise görülüyor.

Aşağıda ise üç kişilik bir uzay istasyonu görülmektedir. Bu istasyon Kaliforniya'da San Diego'da yapılmıştır.

Uzmanlar, insanın uzay istasyonunda tehlikesizce ve rahatça barınabilmesi için bilimin bütün imkânlarını kullanmakta ve geceli gündüzlü çalışmaktadırlar.

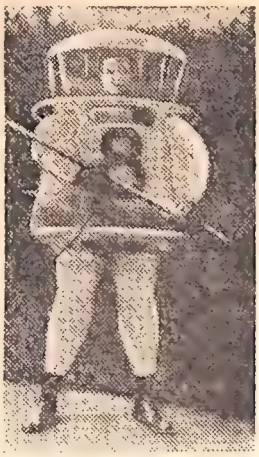

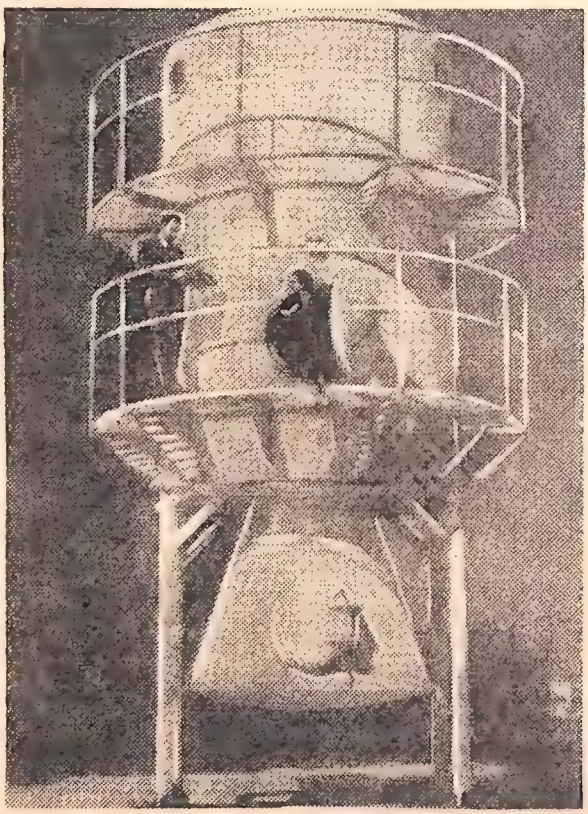

Ercanın yaptığı fresk

Ercan grip olmuştu. Annesi yatağından çıkarmıyor, ilâçlar verek çocuğu bir an önce iyileştirmeye çalışıyordu. Ercan kitap okurken birden bire yorulduğunu farketmiş, resim yapmıya karar vermişti. Boya takımlarını baş ucundaki masaya yerleştirmiş, fırçalarını çıkarmıştı. Ama resim kâğıdı yoktu. Sulu boya yapamazdı.

Öğleden sonra yeniden canı sıkılmıya başladı. Annesinin ev işleri bitmemişti. Ancak bir şey lâzım olduğu zaman çocuğun yanına geliyordu. Yine kitap okumaktan başka çare yoktu. Kitapta «fresk» diye bir kelime geçiyor, sayfanın altındaki notta bunun duvara yapılan resim demek olduğu açıklanıyordu. Birden aklına bir şey geldi. Yatağının yanındaki duvara fresk yapacaktı. Yağlı boya tüplerini çıkardı.

Resim onu çok uğraştırmıştı, ama bitince çok beğendi. Biraz sonra babasının sesini işitti. Kendisi hasta diye işinden erken dönmüş olacaktı. Babası kapıda görününce:

— Bakınız babacığım, ne güzel bir resim yaptım, dedi. İyi bir fresk oldu, değil mi?

«Fresk» kelimesini duyunca babası gülmemek

için kendisini güç tuttu. Duvar berbat olmuştu. Oysa ki, Ercan'ın odasını daha yeni badana ettirmişlerdi. Hasta çocuğu kabahatından dolayı azarlayıp üzmek de istemiyordu.

— Benim de sana bir sürprizim var Ercan, dedi. Odanı duvar kâğıdı kaplıyacağız. Sen renkli şeylere bayılırsın. Duvar kâğıdı hoşuna gider diye düşünmüştüm. İki gün sonra gelecek güzel bir deseninden ayıracaklar. Duvar kâğıdını ısmarlarken tabii senin fresk yaptığını bilmiyordum...

Ercan babasının kendisini üzmemek için böyle söylediğini anlamıştı. Ne kadar iyi kalbli, anlayışlı bir babası vardı. O da duvarlar kâğıt kaplanacağı için çok sevinmiş gibi göründü. Ama içinden bir daha onu bu kadar seven, bazı yaramazlıklarını görmemezlikten gelen babasıyla annesine sormadan böyle işlere kalkışmamaya da söz verdi.

KARAGÖZ OYNUYORUZ

(Baştarafı sh. 13 de)

Karagöz — Niçin yapamıyacakmışsın? İnsan bir şeyi istemiye görsün, isteyen başarır oğlum. Madem ki, bu işi bu kadar seviyorsun, Konservatuvara girersen, belki bir gün Türkiye'nin ilk büyük bale ustası olursun da, halk oyunlarımızı dünyaya tanıtırsın.

Karagözcük — İnşallah babacığım, inşallah. Çok çalışacağım, çünkü çok seviyorum.

Karagöz — Madem ki, seviyorsun başarırsın oğlum. 5. Halk Oyunları Bayramı belki bize büyük bir balet maysteri kazandıracak.

Gülelim

Çocuk:

— Gelirken bir su birikintisine düştüm. Her tarafım çamurlandı.

Babası:

— Nee? Yeni ceketin üstünde miydi?

Çocuk:

— Kızmayın babacığım, çıkarmağa vakit bulamadım.

★

Öğretmen :

— Ateş, gel buraya! Avurtların şişmiş. Obur çocuk yine ne yiyorsun? Çabuk ağzındakini çıkar.

Ateş :

— Çıkaramam öğretmenim. Dişim öyle ağrıyor ki...

★

Çocuk :

— Yazılı kâğıdıma sıfır vermişsiniz. Bu kâğıt tam sıfırlık mı öğretmenim?

Öğretmen :

— Ben de aynı şeyi düşündüm ama sıfırdan aşağı numara yok ki...

★

Ahmet — Geçen hafta ödünç aldığın şemsiyeyi geri verir misin?

Mehmet — Vah vah, çok mu lâzımdı? Bir arkadaşıma vermiştim.

Ahmet — Bana lâzım değil ama sahibi geri istiyor.

Yazı işleri müdürü:

— Bu şiiri siz mi yazdınız?

Genç şair:

— Tabiî ya. Başından sonuna kadar benim.

Yazı işleri müdürü:

— Öyleyse tanıştığımıza memnun oldum, Yahya Kemal bey. Geçenlerde öldüğünüzü işitmiştim de... Demek yanlışmış.

★

Çok unutkan bir bilgin göle düşmüştü. Etraftan koştular, adamı yarı baygın bir halde sudan çıkardılar.

Bilgin kendine geldiğinde başını sallayıp:

— Çok yazık, dedi, şimdi aklıma geldi. Ben yüzme de bilirdim.

Dönme Dolap

ÖMER çok neşeli bir çocuktu. Her zaman her yerde eğlenmesini bilirdi. En sevdiği şarkı olan «Panayıra gidiyoruz, panayıra, panayıra» yı kendi kendine mırıldanıp duruyordu.

Kamyon kasaba yolunda ilerlerken panayıra varınca neler yapacağını tasarlamıya başladı.

«Babam hayvanları çok sever, onunla birlikte gidip hayvanları göreceğim. Annemle el işlerinin gösterildikısmı gezeceğim. O da bunlara bayılır. Ağabeyimle beraber de onun en çok hoşuna giden tahta oymalara bakacağım. Daha sonra da sıra benimkilere gelecek: Atlı karınca, dönme dolap salıncaklara binip eğleneceğim.»

Sonra, aklına bunların hepsinden daha çok sevdiği şey geldi. Havaya atılan renk renk fişekler... Sevincine diyecek yoktu. Çünkü geceleyin yapılacak donanmayı görmeğe kalabileceklerdi. Komşuları Hasan Ağa ineklere yem verip, sağmayı o günlük üstüne almıştı.

Kamyon birden durunca daldığı bu tatlı hayallerden silkinip kendine geldi. Yol hayli uzundu, ama nasıl geldiklerini anlamamıştı bile.

Çocuklar kamyondan atlarken babaları:

«İlkin gidip bu yıl panayıra getirilen hayvanları bir görelim» dedi.

Az sonra kümes hayvanlarının bulunduğu kafeslerin önündeydiler. Ördekler, çeşit çeşit tavuklar, civcivler, hindiler hepsinin çok hoşuna gitti. Babası durup inekleri, kıvırcık tüylü, koyunları, keçileri uzun uzun seyretti. Ya atlar, Ömer ömründe bu kadar güzellerini görmemişti. Sıra köylü kadınların köşesine gelmişti. Örtüler, danteller, oyalar, ayrıca her türlü meyvadan yapılmış çeşit çeşit reçeller pekmezler daha neler yoktu neler.

Bundan sonra tahta oymaları da incelediler. Göz açıp kapayıncaya kadar öğle oluvermişti. Bir yerden peynir ekmek alıp karınlarını doyurdular. Kocaman birer bardak ayranı da içtikten sonra çocuklar izin alıp salıncaklara doğru yürüdüler. Ömer etrafında gördüğü her şeye bayılıyor, bu fırsat bir daha ele geçmez diye gözüne ilişen hemen her şeye durup uzun uzun bakıyordu. Sesler, kokular, renkler her şey, her şey eşsiz güzellikteydi.

Bir ara ağabeysine dönüp:

«Haydi bu günkü eğlencemize atlı karıncalardan başlıyalım» dedi.

Ağabeysi:

«Aman sen de, dedi daha bebeklikten kurtulamadın.»

«Peki şu kendi kendine giden otomobillere ne dersin?»

«Belki yüz defa bindik onlara. Daha usanmadın mı?»

Ömer, bu defa başka bir teklifte bulundu:

«Gel biraz leblebi alalım. Sonra da salıncağa biner hem sallanır, hem yeriz.» Ağabeysi bunu da beğenmedi.

«Leblebi alalım, ama canım salıncağa binmek istemiyor.»

Etrafı dolaştılar. Her tarafa girip çıktılar. Çocuklar anne babalarını bulduklarında hava kararmak üzereydi.

Yemekten sonra iyice karanlık çöktü. Ömer'in keyfi kaçmıştı; çünkü koca gün o kadar çok istediği halde ne atlı karıncaya, ne de salıncağa binebilmişti.

Bir ara annesinin kulağına bir şeyler fısıldadı. O da bir iki dakika düşündükten sonra,

«Çok iyi olur, dedi, biz de aşağıdan seni seyrederiz.» Öbürlerine dönüp, «Haydi çabuk olun» dedi. Annesiyle Ömer hızlı hızlı önden yürüdüler, diğerleri de ne yaptıklarını öğrenmek için arkalarından geliyorlardı. Dönme dolabın önünde durdular. Ömer oradaki adama para verip arkasına dönerek dedi ki:

«Bak ağabey, karanlıkta bu dolaba biniyorum. Artık bu çocuk işi değil.»

Bu defa ağabeysi de dolaba binmek için ileri atıldı, ama geç kalmıştı. Koca tekerlek ağır ağır dönmeğe başlamıştı bile. Durmadan aşağıdan yukarı çıkmak sonra tekrar inmek Ömerin çok hoşuna gidiyordu. Ama bu eğlence uzun sürmedi. İkinci dönüşün ortasında koca

tekerlek sarsılarak durdu. Herkes telâşlandı. Yerdeki adamlardan biri elini ağzına koyup çocuklara seslendi :

«Makinada ufak bir bozukluk var. Sakın korkmayın, şimdi yapılacak.»

Ömer, koca tekerleğin en üstündeydi. Önce sessiz sessiz oturup tekrar işlemesini bekledi. Aradan yarım saat geçince içine korku düştü. Aşağıda annesi babası da üzülüp duruyorlar, ikide bir ellerini sallayıp, «Korkma, korkma biz buradayız» diye cesaret vermeğe çalışıyorlardı. Ne yapması gerektiğini düşünürken kulağına «boom pat» diye bir ses geldi. Başını havaya kaldırınca renk renk kıvılcımların panayırın üstüne saçıldığını gördü. «Demek fişekleri atmağa başladılar» deyip dikkat kesildi.

Küçükleri çok yukarılara çıkamadan patlıyordu. İrileri ise yükselip yükselip çeşitli renkler ve şekiller meydana getirerek kayboluyorlardı. Bu ne eşsiz güzellikti! Ömer bakarken nefes almağa bile korkuyordu. Dalmış gitmişti. Aşağıdakiler ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Son kıvılcımlar gök yüzünün karanlığına karıştığı sırada dolap dönmeğe başladı.

Ömer adımını yere atar atmaz kendini annesinin kucağında buldu.

«Vah vah, yavrucuğum, bu güzel gün, dönme dolap yüzünden zehir oldu.»

Ömer,

«Yok, dedi, hiç te öyle değil. Ömrümde bu kadar çok eğlendiğimi hatırlamıyorum. Panayırdaki en güzel yerden fişekleri seyrettim.»

Bunun üzerine anne,

«Sahi, bak ben onları unutmuştum bile» diye cevap verdi.

Ağabeysi,

«Ben de, dedi. Aklımız fikrimiz sendeydi.»

Ömer,

«Sizin o güzel manzarayı kaçırmanıza gerçekten çok üzüldüm. Bir daha zor ele geçer böyle bir fırsat.»

Ağabeysi üzüntülü üzüntülü,

«Bütün kabahat benim. Eğer koca gün senin dediğin şeylere olmaz demeseydim, dönme dolaba binerken bana da haber verirdin. O zaman ben de panayırdaki en güzel yerden donanmayı seyrederdim. Bu bana iyi bir ders oldu. Bundan böyle ben de artık kimseyi kırmamağa, lüzumsuz yere aksilik etmemiye çalışacağım.»

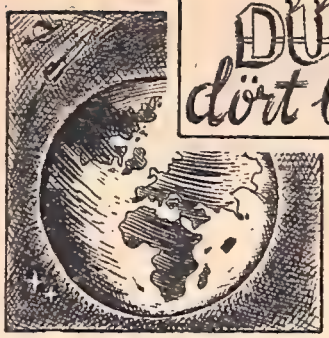

DÜNYA'nın dört bucağından

Yağmurdan korunmak için

Kötü havalar inşaat işine elverişli değildir. Yağmurlu havalarda da çalışabilmek için İngilteredeki inşaatçılar yeni bir şey bulmuşlar. Su geçirmez naylondan gayet büyük bir çadırı inşaat yerine kurup bunun içinde çalışıyorlarmış. Çadır iki elektrik motoruyla işliyen gayet kuvvetli iki vantilâtör sistemiyle kendi kendine kubbeli şekilde durmaktadır. İpleri ve direkleri olmadığı için içinde rahatça çalışılacak yer kalıyormuş.

Örülen yünler eklense

İngiltere'de kadınlarla kızların bir günde ördükleri yünler birbirine eklense bunun dünyanın çevresini dört kere saracağı hesaplanmış.

Robot hastabakıcı

New York'taki hastahanelerden birine hastabakıcı ödevini gören elektronik makinalar konulmuş. Bunlar belirli zamanlarda hastaların ısı, nabız ve soluk alma durumunu kontrol ediyormuş.

Gülmek için telefon edin

Viyana'da oturanlar belirli bir telefon numarasını çevirince her gün telefonda yeni bir fıkra dinliyorlarmış. Bu yeni telefon servisi halkın çok hoşuna gitmiş. Telefonda fıkra dinleyenler arasında beş milyonuncuya bir hediye verilecekmiş.

9500 dilime ayrılan pasta

A. B. D. cumhurbaşkanı seçiminden sonra İndia Eyaletinin Evansville şehrinde bir dernek 12,5 metre uzunluğunda, 264 cm. genişliğinde ve 4 metreye yakın yükseklikte bir pasta yaptırmış. Bu pasta aşağı yukarı 6000 kilo geliyormuş. Pasta hazır olunca 9500 Demokrat ve Cumhuriyetçi partili vatandaşlar şehrin stadyumuna davet edilip hepsine bu pastadan bir dilim ikram edilmiş. Bu iş vatandaşlar arasındaki siyasi ayrılıkları yatıştırmak maksadıyla yapılmış.

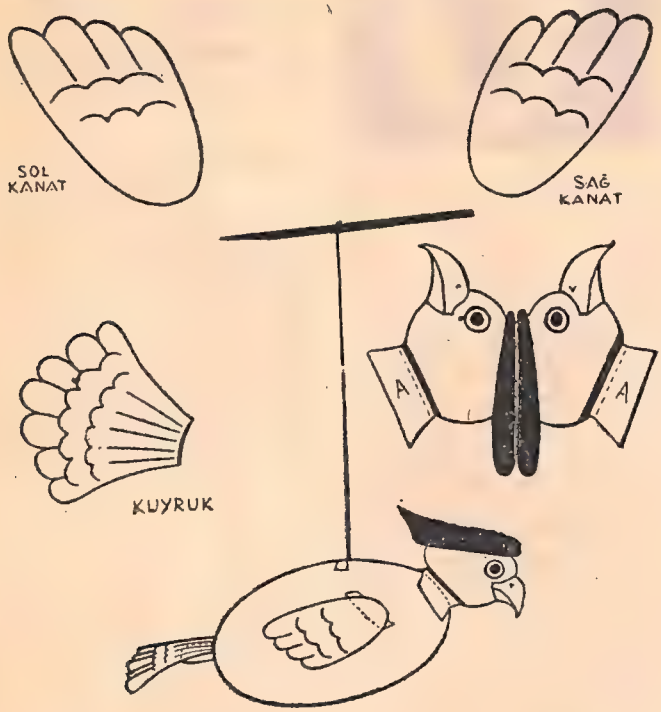

BALONDAN KUŞ YAPIYORUZ

Balondan kuşlar yapmak hiç aklınıza gelmiş miydi? Halbuki yapılınca ne güzel olurlar ve canlı kuşa ne kadar çok benzerler. Büyükleriniz, arkadaşlarınız da yeni oyuncağınızı çok beğenecekler. Öyle ise hemen işe başlayın.

Gerekli malzeme :
Üç uzun balon
Beyaz resim kâğıdı
Zamklı kâğıt
Boya kalemi
Zamk
İplik.

Önce kuşlardan birini yapacağız.

Dergimizdeki kanatların, kuyruğun ve başın kopyasını çekin. Balonunuzun irliliğine göre, büyütüp resim kâğıdı üzerine geçirin. En çok sevdiğiniz renklerle boyayın.

Balonları şişirip, ağızlarını sıkıca bağlayın. Uç kısımdaki şişmeyen yere boyadığınız kuyruğu zamklı kâğıtla tutturun. Aynı şekilde kanatları da gövdeye yapıştırın.

Başı ortadan ikiye katlayıp A yazılı kısma kadar yapıştırın. Noktalarla gösterilen yerden kıvırıp yapışkan kâğıtla balona ekleyin.

Uzunca bir ipi kuşun gövdesinin ortasından az öteye yine o kâğıtla tutturun.

Diğer kuşları da aynı şekilde hazırladıktan sonra uzunca bir sopa alın. İkisini uçlara, birini de daha kısa bir iple ortasına bağlayın. Hepsini birden bir yere asın. En ufak bir rüzgâr bile kuşlarınızı harekete geçirir ve onları canlı imiş gibi gösterir.

MİNİK BİR DOLAP

Bunun için kullanılacak malzeme ucuz değil, bedava! Çünkü kibrit kutuları boşalınca onları kaldırıp atıyoruz değil mi? Şimdi biz onlardan faydalanacağız. Bu sevimli, küçük dolap; düğme, toplu iğne, toka v.s. gibi ufak tefek lüzumlu şeylerin derli toplu durmasına, elinizi atınca kolayca bulunmasına yarıyacaktır.

Altı tane boş kibrit kutusu alıp ufak şamada gördüğünüz şekilde bir kartonun üstüne yapıştırın. 1, 2, 5, 6 numaralı kutuların üstünü yaldız veya süslü kâğıtlarla kaplayın. Ayrıca bu kutuların kapaklarına birer boncuk dikin ki çekmeceleriniz kolayca açılabilsin.

3, 4 numaralı kutuları yapıştırmadan önce üstlerine kadife veya buna benzer kumaş

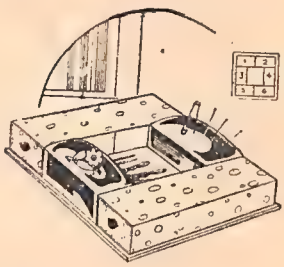

geçirip içine kepek, yahut testere talaşı doldurursanız iki tane de iğnedenliğiniz olur.

BU ASLANI KAFESİNE NASIL KOYABİLİRİZ?

Aşağıda yazılanları dikkatle yerine getirmeye çalışın.

1 — Üstünde aslan çizili karenin kopyasını çekip aynı boydaki kartona yapıştırın.

2 — Kafesin de kopyasını çekip aslanı yapıştırdığımız kartonun arkasını zamklayın. Böylece kartonun bir yüzüne aslanı, diğer yüzüne de kafesi yerleştiriniz.

3 — Şekilde gördüğünüz gibi kenarlara delikler açıp lâstik geçirin.

4 — Lâstikleri ucundan tutup kartonu döndürün.

Böylece lâstik bükülür. Kendi kendine açılırken hızla dönerek aslanı kafesteymiş gibi gösterir.

* *

SÖZ DİNLEYEN DÜĞME

Bu oyun gerçekten çok eğlenceli ve şaşırtıcı. Sebebini öğrenince sihirli sandığınız bazı şeylerin çok normal olduğunu anlıyacaksınız.

Gerekli araçlar :

İrice bir düğme.

Bir bardak karbonatlı su.

Şimdi oyuna başlıyalım : Düğmeyi bardağa atın Aşağı yukarı otuz saniye sonra (bu süre düğmenin ağırlığına bağlıdır) düğme yukarı çıkacak, biraz durduktan sonra tekrar batacaktır. Aradan otuz saniye geçince yine aynı şeyin meydana geldiğini göreceksiniz.

Bunu arkadaşlarınıza bir sihirbazlık hilesiymiş gibi gösterebilirsiniz.

Düğme dibe çöktükten sonra, «Ey düğme yukarı çık!» deyin, eğer zamanını kestirebilirseniz düğme sözünüzü dinleyecektir. Sonra «Şimdi de yerine dön!» dersiniz dibe gider.

Olayın sebebi :

Düğme bardağın dibindeyken karbonatlı suyun içindeki karbon dioksit kabarcıkları düğmenin etrafında toplanmağa başlarlar. Bunlar iyice birikince yukarı çıkarlarken düğmeyi de beraberinde götürürler. Yüzeyde kabarcıklar patlar, gaz havaya karışır. Düğme de ağırlığının etkisiyle dibe çöker. Bu olay suyun içindeki gaz bitinceye kadar devam eder.

Ev işlerine yardım etmiyen, daima hazır lopa konmak isteyen çocuklar hayatları boyunca, «bencil» ve «tembel» olurlar.

•

Kafasını ve ruhunu Doğan Kardeş yayınları ile besleyen çocuklar daima ilerlerler.

Dağlardaki sessizlik

SEMA, pencerenin önünde durmuş karşısında bir duvar gibi yükselen Toros dağlarını seyrediyordu. Etrafın sessizliğini tren gürültüsü bozdu; sonra da ortalığı yine aynı ıssızlık kapladı.

Kasaba, Torosların eteğinde yemyeşil bir ovada kurulmuştu. Sema burasını çok seviyor, ormanlarla kaplı, dumanlı dağlara, güneşte pırıl pırıl parlıyan demiryoluna, göz alabildiğine uzanan tarlalara bakmaya doyamıyordu.

Derin derin nefes alarak taze bahar havasını ciğerlerine doldurduktan sonra kendi kendine, «Babam neredeyse gelir. Artık sofrayı hazırlamalı» deyip mutfağa koştu.

Küçük kızın babası ateşçiydi. Babasından ve arkadaşlarından trenlere ait pek çok şeyler öğrenmişti. Her birini sesinden tanırdı. Trenlerin gidiş gelişlerinden saatin kaç olduğunu anlardı. Ne zamandır aklını kurcalıyan bir şey vardı Her gün bunu sorup meraktan kurtulmayı tasarlıyordu, ama nasılsa aklından çıkıyordu. Bu defa babası kapıdan girer girmez «Hoş geldin, babacığım» dedikten sonra soruverdi: «Trenlere kasabamızda niçin bir lokomotif daha takıyorlar?»

Babası, isten simsiyah olmuş yüzündeki terleri güleyerek silerken:

— Yavrum, dedi, düşün bir kere, koca treni bu dağlardan geçirmeğe bir tanesi yeter mi hiç, düz yolda gitmiyor bizim demir at, yokuş tırmanıyor, yokuş! Bak az kalsın söylemeyi unutuyordum. Gelirken arkadaşın Güler'i gördüm selâm söyledi, sana bir müjde verecekmiş.

Sema o gün öğleyin bakkala giderken Güler pencereden sarkıp seslendi:

— Sema, dur, bak ne diyeceğim Bizim ev tutuldu. Yeni kiracımız bir ressam Öğleden sonra şu tepeye çıkıp resim yapacak. Kendisiyle beraber gidip gidemiyeceğimizi sordum...

Sema atılarak:

— Peki ne dedi?

«Çok iyi olur Biliyorsun buranın yabancısıyım. Hem yolları öğrenirim, hem de yalnızlıktan canım sıkılmaz» dedi.

Az sonra üçü birlikte yola koyuldular. Güler ressam amcaya kasabalarını tanıtıyor, her gördükleri şeyi uzun uzun anlatıyordu. Böyle konuşa konuşa bir hayli yol almışlardı. Artık dağa tırmanıyorlardı. Ağaçların gölgesinde yürüdükleri halde ortalık o kadar sıcaktı ki, hepsi buram buram terlemişti. Biraz dinlenmek için oturacak yer ararlarken bir motor sesi duydular. Az sonra da çamların arasındaki toprak yolda bir cip belirdi.

Güler sevinçle:

— Yaşasın, Mehmet Bey geliyor. Şimdi bizi istediğimizden daha da yükseklere çıkarır, diye elini sallamağa başladı. Mehmet Bey durup onları da yanına aldı. Dağın etrafını kıvrıla kıvrıla çeviren dar yolu tuttular. Tepeye epeyce yaklaştıkları bir sırada yolun kenarında bir düzlük görünce ressam, Mehmet Beye teşekkür edip çocuklarla birlikte cipten indi.

Orası çok hoşuna gitmişti. Mehmet Bey onları dönüşte de arabasına alacağına söz vererek yoluna devam etti.

Ressam ayaklarının altında uzanan manzaraya hayran hayran bakarak büyük bir sevinç içinde adeta kendi kendine konuşmaya başlamıştı:

— Bu ne güzellik! Ya bu sessizlik?... Bir bakışta insanı dinlendiriyor Resim yapmak için bundan daha uygun bir yer olamaz.

Sehpasını kurdu Boyalarını çıkardı. Az ötede yükselen tepeyi çizmeğe koyuldu.

Sema, ressam amcanın rahatça işini görebilmesi için onu yalnız bırakmalarının doğru olacağını düşünerek Güler'e:

— Haydi gel, biz de gidip çiçek toplıyalım. Ben az aşağıda bir yer biliyorum. Oradaki çiçekleri bir görsen bayılırsın.

Güler:

— Ben burada oturup ressam amcaya bakacağım, deyince istemiye istemiye tek

başına yola koyuldu. Kendisi de orada kalmak istiyordu, ama ikisi bir arada olunca mutlaka ressam amcayı lâfa tutup işine engel olacaklarını düşünmüştü.

Toprak yolda ağır ağır ilerlerken bir taraftan da etrafına bakınıyordu. Aşağıda, yemyeşil çamların arasından kıvrılarak geçen demir yolu gümüş gibi pırıl pırıl parlıyordu.

Gördüğü renklere, çeşitli şeylere o kadar dalmıştı ki, yerdeki dallar hışırdayınca yana doğru sıçradı. Kocaman bir yılan sürüne sürüne toprak yolu geçip yamacı kaplıyan otlar arasında kayboldu.

Sema hayli korkmuştu, ama çiçek toplamayı aklına koymuştu bir kere.

Az sonra istediği yere ulaştı En göz alıcı renkte olanlarını koparıp bir demet yapmağa başladı. Birden kulağına bir uğultu geldi. Ses gittikçe artıyordu. Gözleriyle etrafı iyice araştırdı. Görünürlerde hiçbir şey yoktu. Demiryoluna doğru bakınca ufak bazı cisimlerin rayların üstüne su gibi aktığını farketti.

Ne olduğunu anlamağa çalışıyordu. Birden kocaman bir kaya, dağdan kopup, yerleri sarsan bir gümbürtüyle önüne ağaçları da katarak yamaçtan yuvarlandı. Tam demiryolunun ortasında hızı kesildi, orada kaldı. Bunun arkasından kocaman kocaman taşlar, iri toprak parçaları da dökülerek yolu büsbütün kapadılar.

Sema donakalmıştı. Kıpırdıyacak hali yoktu artık. Birden az sonra babasının oradan geçeceği aklına geldi. Ok gibi yerinden fırlayıp olanca hızıyla aşağı koşmağa başladı.

«Nasıl olsa yol bekçisinin kulübesinde telefon vardır Kasabadaki istasyona yoldaki büyük tehlikeyi haber verebilirim.» diye düşünüyordu. Artık ayakları ağırlaşmış nefesi kesilmişti. Bütün gücünü toplayıp bekçinin kulübesine vardı. Kapıyı yumruklamağa başladı. Aksilik bu ya, içerden çıt çıkmıyordu. Kapıyı itip içeri girdi. Evde kimsecikler yoktu. Etrafına bakındı. Duvardaki telefonu görünce bütün yorgunluğunu unutuverdi. İstasyonu aradı. Kendisine cevap veren memura kocaman bir kayanın yolu kapadığını, trenleri durdurmalarını haber verdi. Böylece içi rahatlamıştı.

Heyecandan, korkudan hayli sarsılmıştı. Ama artık hiçbir tehlike kalmamıştı.

Sema, Güler'le ressam amcanın yanına döndüğünde bitmiş tabloyu inceliyorlardı. Anlaşılan bu korkunç gümbürtüyü duymamışlardı.

Ressam, Sema'ya dönüp dedi ki :

— Epeyce çiçek toplamışsın Bizim de işimiz bitti. Mehmet Bey erken dönse bari, az önce gök gürledi. Bir de ıslanmıyalım.

Resim Güler'in çok hoşuna gitmişti. Bir türlü gözlerini ayıramıyordu.

Ressam :

— İstediğim gibi olmadı. Bu dağlardaki sessizliği şuraya geçiremediğime yanıyorum, deyince Sema : «Sessizlik» deyip için için güldü. «Nedense bu dağlar ressam amcaya pek ıssız geliyor. Ya az önce benim gördüklerimi görseydi acaba yine aynı şeyi söyler miydi» diye düşündü.

ÖZLEM

Evim nerdesin,
Nerdesin benim mutlu yuvam?
Geç kaldığım zamanlar
Kapıda bekleyen babam.

Her gece arkamı okşayıp
Üstümü örten,
Sonra sessizce eğilip
Yanağımdan öpen
Anam nerdesin?...

Nerdesin benim mutlu yuvam?...

Ersan SÖZER

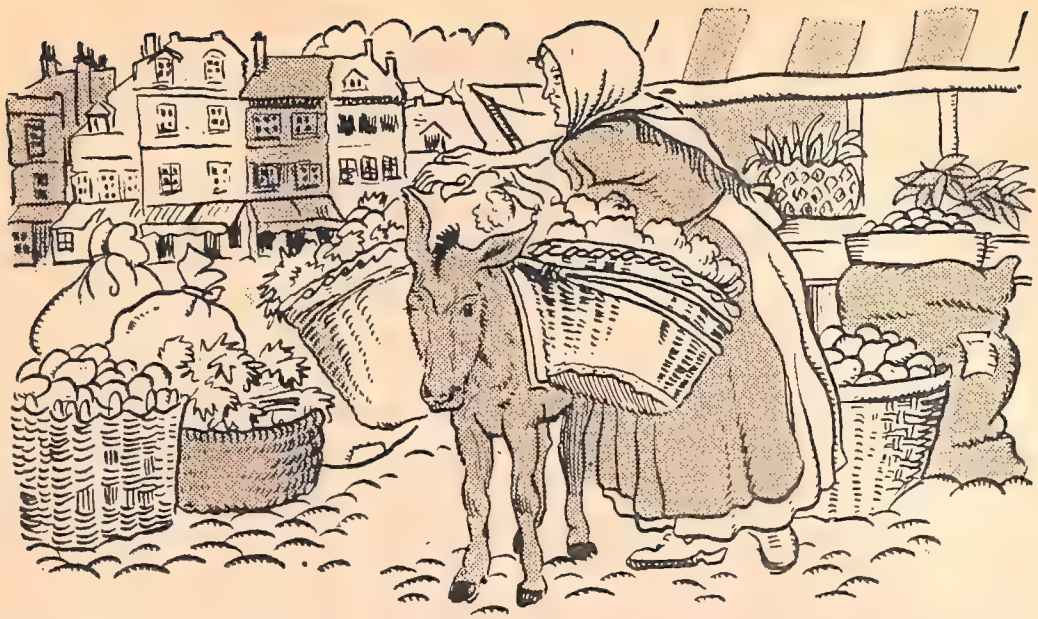

İnsanlardan bekledikleri

BEN bir boz eşeğim. Ama her tarafım aynı renk değil. Bir görseniz bayılırsınız. Ayaklarım, burnum kar gibi, bembeyaz.

Görünüşümden başıma neler geldiğini anlıyamazsınız. Eğer dinlenmekten sıkılmazsanız size bunları anlatayım.

Yeşil Çiftlikte doğdum. Sahibimin göz alabildiğine uzanan kocaman bir bostanı vardı. Mevsime göre çeşit çeşit sebze yetiştirip pazarda satardı.

O bölgenin pazarı salı günleri kurulurdu. Bu bakımdan salı günlerinden hâlâ nefret ederim. Sebebini ne siz sorun ne de ben söyliyeyim. Her salı efendimin hanımı sabahleyin erkenden kalkar kocaman kocaman küfeleri yağ, yumurta ve sebzeyle tıka basa doldurup sırtıma yüklerdi. Sanki bunlar azmış gibi, o ağır gövdesiyle küfelerin ortasına bir de efendim kurulurdu. Siz olsaydınız dayanabilir miydiniz acaba? Beni yavaş yavaş yürûmeğe bıraksaydı yakınmak aklımdan bile geçmiyecekti. Ama pazara erken varmak için benim uçmamı isterdi. Bu arada sopa yemekten de canım çıkardı Ne kadar hızlı yürüsem bir türlü yaranamazdım ona.

Bir pazar, yüküm her zamankinden kat kat fazlaydı Sabah karanlığında yola çıktık Bir sürü dayak, azardan sonra kasabaya vardık. Efendim sırtımdan küfeleri indirip beni bir kenara bağladı. Kendisi de karnını doyurmağa gitti.

O koca yolu teptikten sonra hayli acıkmıştım Baktım efendimin aldırış ettiği yok İyi yürekli birisi çıkar da önüme biraz otla su koyar diye «ai, ai, ai» diye bağırdım, bağırdım, bağırdım Kimse aldırmadı bile.

Küfelerden biri bana yakındı. Şöyle bir ipini çeksem ulaşabilirdim. Hafif hafif esen rüzgâr burnuma mis gibi taze sebze kokusu getiriyordu. Ağzım sulandı Açlıktan gözlerim artık kararmağa başlamıştı. Bir ara kendimi küfenin başında buldum. Yaptığımın doğru bir şey olmadığını bile bile o canım marullarla kendime güzel bir ziyafet çektim. Tam ben son marulu yerken efendim çıkageldi. Bundan sonra neler olduğunu anlatmıya hacet yok. Adam eline ne geçirdiyse onlarla beni dövmiye girişti. Bu defa haksız değildi Ama bir de kocaman taşları fırlatmıya kalkışınca daha fazla dayanamadım, ipimi kopardığım gibi olanca gücümle koşmağa başladım

O kovaladı, ben kaçtım, koştum, koştum, koştum. Bir ara arkama dönüp baktım, kimsecikler yok Rahat bir nefes alıp, kendime bir yer aramağa koyuldum.

Yolda çocuklarını kucaklarında taşıyan bir adamla kadına rastladım Adam beni soluk soluğa görünce :

«Evinden kaçmış her halde» dedi

Kadın :

«Küçüğü sırtına bindirelim epeyce yorulduk» deyince çok sevindim. Bu ne bulunmaz bir fırsattı. Onla-

ra uslu bir hayvan olduğumu ispat edebilecektim.

Kadınla çocuk sırtıma bindiler. Onları özene bezene taşıdım.

Bu iyi yürekli insanlara kanım kaynamıştı, ama ben Yeşil Çiftliğin malıydım. Sokakta gördüğüm yabancılar hoşuma gitti diye evimi barkımı bırakmam doğru olmazdı. Onları yerlerine yerleştirdikten sonra yine çiftliğe döndüm.

Efendimin oğlu beni görür görmez :

«Mutlaka kaçmıştır» - deyip sırtıma bir tekme indirdi. Bu sırada sahibim de eve dönmüş, ateş püskürüyordu. Oğluna :

«İstediğin kadar döv. Artık hiçbir işe yaramıyor. Bize yapmadığı kötülük kalmadı. Bugünden tezi yok, götürüp satacağım» deyince, öyle korktum, öyle korktum ki, çitten atladığım gibi soluğu ormanda aldım. Artık rahata kavuşmuştum. Taze otlardan bol bol yiyip, buz gibi sudan da kana kana içtikten sonra yosunların üstüne uzandım. Uyuyakalmışım.

Acı acı köpek sesleriyle silkinerek kalktım. Bunlar bizim çiftliğin azılılarıydı. Irmağa doğru koştum. Suya girip karşı kıyıya geçersem izimi kaybettireceğimi düşünerek buz gibi sulara daldım. Böylece onlardan da kurtuldum.

Önümde göz alabildiğine yemyeşil bir otlak uzanıyordu. Bir sürü inek otluyordu. Aralarına karışınca aldırış bile etmediler. İyice karnımı doyurduktan sonra etraftan görünmiyecek bir yer bulup uzandım ve dinlenmeğe başladım.

Akşama doğru konuşa konuşa iki adam geldi.

Söylenenleri iyice duyuyordum. Biri :

«Bu gece inekleri ahıra alalım, dedi. Geceleyin buraya kurt iniyormuş. Dün akşam Yeşil Çiftliğin küçük

YAŞAMAK

Yaşamak dediğin herkesin hakkı,
Ölüm dostun düşmanın başından ırak.
Denizde balığın,
Havada kuşun,
Toprakta ağacın,
Ve en kutsal yaratık insanın,
Hepsinin hakkı yaşamak...

Şu karınca ne tuhaf böcek,
Yaptığı iş boyundan büyük.
Ya sarışın arıya ne buyrulur?
Bir gider bir gelir telâş içinde,
Petek petek bal dokur.

Antenleri gerilmiş,
Bütün yaratıkların,
Yaşamayı duymaya.
Sadece bunun için geldik,
İşimiz gücümüz bu;
Haberin var mı dünya?

Sabih ŞENDİL

eşeğini yemişler.» Öteki :

«Yok canım,» diye cevap verdi. Yeşil Çiftliktekiler çok kötü yürekli insanlardır. Zavallıyı döve döve öldürmüşlerdir.»

Yine birincisi :

«Ne olur ne olmaz. Biz hayvanları içeri alalım» dedi.

Adamlar inekleri toplayıp uzaklaştılar. Korkmak aklımdan bile geçmedi. Çünkü öldü dedikleri eşek sapasağlamdı.

Ertesi gün başka bir orman buldum. Havalar soğuyuncaya kadar da orada kaldım. Geceleri üşümeğe başlamıştım. Bu defa kendime bir ev aramağa başladım. Yürüye yürüye bir köye geldim. Hava kararmak üzereydi. İhtiyar bir nine kulübesinin önünde oturmuş etrafına bakınıyordu. Öyle garip, öyle kimsesiz görünüyordu ki, kendimi tutamayıp başımı omuzuna koydum. Kadın tüylerimi okşayıp :

«Zavallıcık, senin de kimseciğin yok her halde. Ne kadar da ölen eşeğime benziyorsun. Burada kalırsan biribirimize can yoldaşı oluruz» dedi.

Ellerini yalayıp bu işe çok sevindiğimi belirttim. Beni ahıra götürdü. O günden beri doğrusu rahatıma diyecek yok. Anlayışlı bir sahibim var, bana da çok iyi bakıyor.

Şimdi sizlere bir, iki sözüm var. Sakın kimseye, özellikle, hayvanlara kötülük etmeyin, onları incitmeyin. Düşünün ki, zavallıların ağızları var dilleri yok. Dertlerini, acılarını nasıl anlatsınlar. Sizden tek istedikleri biraz sevgidir. Bunun da mutlaka karşılığını görürsünüz, hem kat kat fazlasıyla.

Barışmak Lâzım

TENEFFÜSTE, iki arkadaş oturmuş, günlerdir kendilerini çok üzen bir meseleyi konuşuyorlardı.

Fatoş :

— Doğrusu Gülây'la Suna bu dargınlığı çok uzattılar. Artık kasabada bunu duymıyan kalmadı.

Aylâ :

— İkisini de çok ayıplıyorum. Biliyor musun, onların yaptığını bebekler bile yapmaz. Aralarında ne yapacağımızı biz de şaşırdık. Geçende Gülay'lara gittim. Ertesi gün Suna, bir karış surat astı. Bir gün Suna ile alış verişe çıktım. Bu sefer de öbürü küplere bindi.

Fatoş :

— Halbuki, bu pazar ne kadar çok eğlenecektik. Onların, bu saçma dargınlığı toplantının tadını kaçıracak. Ne dersin, yoksa şimdilik bu işten vaz mı geçsek? Nasıl olsa, bu iki inatçı keçi, günlerce uğraşıp hazırladığımız programı altüst edecekler.

Fatoş'la Aylâ, çoktandır bir sürprizli toplantı yapmak için hazırlanıyorlardı. Şöyle bir plân kurmuşlardı : Bir pazar erkenden misafirleri evlerinden alıp özene bezene donattıkları kahvaltı sofrasına getireceklerdi. İşin eğlenceli tarafı bunu herkesten gizli tutup, habersizce kapılarını çalmaktı. Kızların anneleri, çocukları evlerinden almak için iki taksi kiralıyacaklardı.

İki arkadaş toplantı yapsınlar mı, yapmasınlar mı bir türlü karar veremediler. Sınıfta onlara «Dört Ahbablar» denirdi. Hiç birbirlerinden ayrılmazlardı. Çok iyi geçinirlerdi. Bazen aralarında ufak tefek anlaşmazlıklar olurdu. Ama, dargınlıkları gidermek için çok güzel bir yol bulmuşlardı. Böyle bir şey oldu mu hemen biri gülmeğe başlardı. Çok geçmeden hepsi neşelenir, böylece kara bulutlar dağılırdı. Öyle ki, niçin birbirlerine kırıldıklarını bile unuturlardı. Ama bu defa hiç de öyle olmamıştı. Gülây'la Suna tam iki haftadır konuşmuyorlardı

Dargınlıklarına sebep, okullarındaki afiş yarışması olmuştu. Kızların ikisi de çok güzel resim yapıyorlardı. Daha resimlerin toplanması bitmeden çocuklar kimlerin kazanacağını kestirmişlerdi. Gülây'a yarışmanın birincisi göziyle bakıyorlardı. İkinciliği de Suna'ya vermişlerdi. Fakat sonuç umdukları gibi çıkmadı. Kızların ikisi de derece alamadılar. Çünkü resimleri aşağı yukarı birbirinin aynıydı. Bu yüzden afişleri yarışma dışı bırakılmıştı. Gülây, Suna'nın, Suna da arkadaşının kendisinden kopya çektiğini ileri sürüyordu.

İki arkadaş yerlerinden kalkıp bahçede dolaşmağa başladılar. Yine aynı konu üzerinde konuşuyorlardı.

Aylâ :

— Gülây'a da ne oldu. Gerçekten melek gibi bir kız Ama böyle davranmasına bir türlü akıl erdiremiyorum. Sen ne dersin, yoksa Gülây haklı mı?

Fatoş :

— Yok canım, dedi. Sunanın böyle bir şey yapacağını hiç sanmam. Bana kalırsa aynı konuyu birbirlerinden habersiz işlediler. Yani ikisinin de suçu yok.

Aylâ en büyük işin kendilerine düştüğünü hatırlattı.

— Ne olursa olsun, aralarını bulmak yine bize kalıyor. Artık bu tatsız duruma bir son vermeliyiz.

Fatoş artık dayanamadı :

— Biliyor musun Aylâ bo-

şu boşuna çenelerimizi yoruyoruz. Biz elimizden geleni yaptık. Hiçbir faydası olmadı. İyisi mi tasarladığımız toplantıyı sanki bir şey olmamış gibi yapalım. Her halde bu eğlenceyi ikisi de kaçırmak istemez. Belki de böylece aralarındaki buzları eritebiliriz.

Aylâ'nın gözleri sevinçle parladı :

— Kimbilir, başarırız belki de. Ama hiç olmazsa bu fikrimizi onlara şöyle bir çıtlatalım.

Fatoş :

— Yoo olmaz, dedi. Bu sürprizli bir eğlence. Tadı tuzu kalmaz sonra.

Öteki, bu fikri beğenmedi.

— Belli olmaz, tam kapılarına çağırmağa gideriz, gelmiyeceklerini söyleyip bizi de kırarlar. İyisi mi önceden bildirelim.

Toplantıya kimleri çağıracaklarını, toplantı programını, yemek listesini iyice kararlaştırdılar. Eve gidince yapacaklarını annelerine anlatıp onların da fikrini aldılar.

Ertesi gün Fatoş, bir fırsatını bulup Gülây'a :

— Pazar günü hazırlıklı ol. Sürprizli toplantımız var, dedi.

Gülây hemen :

— O da gelecek mi, diye sordu.

Arkadaşı yalancıktan kaşlarını çatıp çıkıştı :

— Aman sen de! Gelse ne olur sanki? Yoksa onunla karşılaşmaktan korkuyor musun?

Gülây bu sözlere kızdı :

— Bunu da nereden çıkardın? Toplantınıza geliyorum. Göreceksin bak, ona da çok iyi davranacağım.

Hafta sonu çarçabuk geldi. Cumartesi günü öğleden sonra hazırlıklarını tamamladılar. Toplantı Fatoşların evinde yapılacaktı. Yemek listeleri çok zengindi. Çörekler, pastalar, börekler, çeşit çeşit reçeller, peynir, zeytin, süt, yumurta, sözün kısası akla gelebilecek her şey vardı.

Pazar sabahı önceden kararlaştırdıkları gibi saat yedide misafirlerini toplamağa çıktılar. Arabaların birinde Aylâ ile annesi, diğerinde de Fatoş'un annesi vardı.

Böyle erkenden kapıları çalıp herkesi şaşırtmak çok hoştu. Yarım saat sonra hepsi Fatoşların evinde toplandılar. Herkes katıla katıla gülüyordu. Yalnız Sunanın hiç memnun olmadığı asık suratından belli oluyordu.

Aylâ, Fatoş'u bir köşeye çekip onu göstererek :

— Zorla getirdim. Aksiliği üstünde, inşallah bir tatsızlık çıkarmaz, dedi.

Kahvaltıya oturdukları zaman, salonun gergin havası hepsini etkilemiye başlamıştı. Masanın güzelliğine diyecek yoktu. Herkesin oturacağı yer belliydi. Aylâ ile Fatoş, her birinin önüne adları yazılı süslü kartlar yerleştirmişlerdi.

Bir ara Fatoş Aylâ'nın kulağına eğilip :

— Şuraya bak, diye fısıldadı.

Bu sırada Gülây mantosunu çıkarıyordu.

Diğeri bundan bir şey an-

Uzaklara Giden Ses

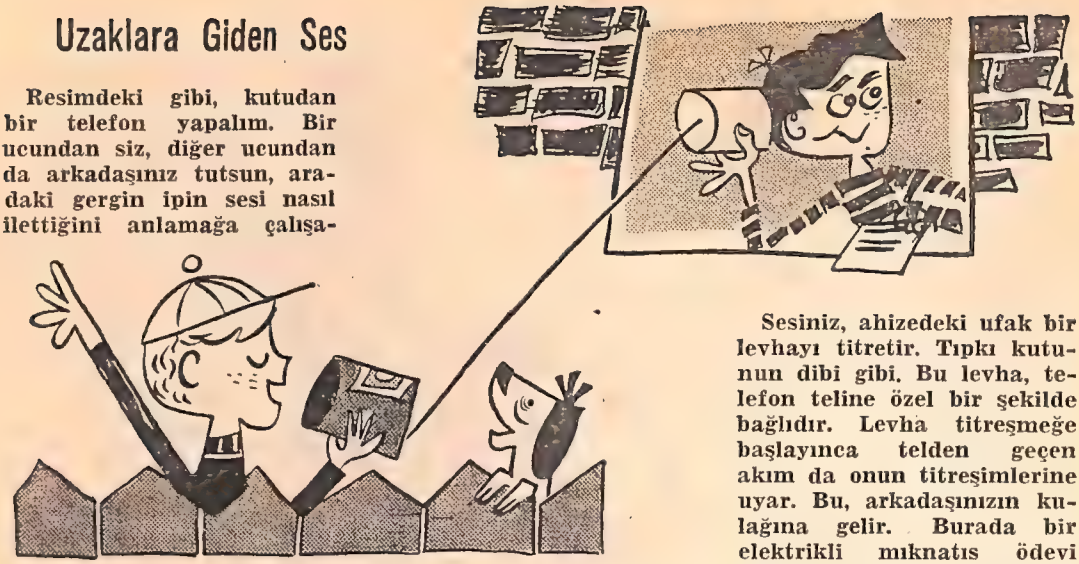

Resimdeki gibi, kutudan bir telefon yapalım. Bir ucundan siz, diğer ucundan da arkadaşınız tutsun, aradaki gergin ipin sesi nasıl ilettiğini anlamağa çalışalım. Önce sesiniz kutunun içindeki havayı titreştirir. Ses dalgaları, kutu telefonun dibine çarpar ve onu da titreştirir. Bu titreşim de ipe geçer. İpin hareketi diğer kutunun dibine gelir. Bu sallantı, kutunun içindeki havayı iterek ses dalgaları meydana getirir. Bu da arkadaşınızın kulağına gelince ne dediğinizi duyar.

Her gün konuştuğumuz sahici telefonun yapısı bundan bir parça farklıdır. Evinizle arkadaşınızın evi arasındaki telden elektrik akımı geçer.

Telefon ağızlığına konuştuğumuz zaman ne olur? Sesiniz, ahizedeki ufak bir levhayı titretir. Tıpkı kutunun dibi gibi. Bu levha, telefon teline özel bir şekilde bağlıdır. Levha titreşmeğe başlayınca telden geçen akım da onun titreşimlerine uyar. Bu, arkadaşınızın kulağına gelir. Burada bir elektrikli mıknatıs ödevi görür. Bir levhayı kendine doğru çekip bırakmağa başlar.

Kulaklığın içindeki levhada meydana gelen bu titreşimler, ses dalgalarının doğmasına sebep olur. Böylece arkadaşınız ne dediğinizi kilometrelerce uzaktan da duyabilir.

lıyamadı :

— Ne var bunda. Oda sıcak geldi her halde.

Fatoş sabırsızlanarak :

— Görmüyor musun, elbiseleri bir örnek. Ya şimdi bunun farkına varırlarsa...

İkisinin de canı sıkıldı. Afişlerin aynı olduğu yetmiyormuş gibi başlarına bir de elbise derdi çıkacaktı. Fatoş birden yerinden fırladı, sürahiyi kaptı. Gülây'ın yanına gelince elinden kaymış gibi yapıp suyu kızın üstüne boşalttı:

— Affedersin kardeşim, bir kaza oldu, gel, elbiselerimden birini giy üşüyeceksin, diyerek Suna görmeden kızı salondan çıkardı.

Dışarı çıkınca Gülây birdenbire parladı. Arkadaşına çıkışmağa başladı :

— Fatoş Hanım beni aptal sanıyorlar galiba. Söyle bakalım sürahiyi niçin üstüme boşalttın? Bu seferki parlak fikriniz ne acaba?

Fatoş hiç sesini çıkarmadı. Söylenenleri duymamazlıktan gelerek :

— Bu elbisem sana çok yakışır. Biraz gülsen çok güzel olacaksın, diye kızgın arkadaşını yatıştırmağa çalıştı.

Öbürü sinirli sinirli söylendi :

— Entarisini görmedim mi sanıyorsun? Her şeyimi taklit etmeyi pek güzel beceriyor doğrusu. Nereden kumaş aldığımızı bilir; terzimizi de. Gidip sormuştur. Maymun gibi bir kız; aklı fikri taklitçilikte.

Fatoş :

— O nasıl söz. İki kişi birbirinden habersiz aynı kumaştan, aynı biçim elbise yaptıramaz mı yani? deyince öbürü sert sert sözünü kesti :

— Haydi sen arkadaşlarının yanına. Ben kendim giyinirim.

Artık işler iyice karışıyordu. Herkesin keyfi kaçmış gibiydi. Suna bir köşede somurtmuş oturuyordu. Onun da şu elbise meselesini düşündüğü besbelliydi. Gülây içeri girmiyordu. Fatoş o kadar dalmıştı ki, pastaları getiren Aylâ'yı görmedi. Olanca hızıyla çarptıktan sonra da :

— Önüne baksana, diye kızcağızın yüzüne bağırdı.

Aylâ :

— Aynı şeyi sen yapsan daha iyi olacak, dedi.

Fatoş kendine geldi. Gülerek :

— Hay Allah! Şunların hastalığı bize de bulaştı. Az sonra birbirimize gireceğiz,

KİBRİT

İlk kibritlerin, büyükler için bile kullanılamıyacak kadar tehlikeli olduğunu duymuş muydunuz?

Önceleri kibrit başları, kükürt ve potasyum klorat denilen kimyasal maddelerden yapılırdı. Yakılabilmesi için de çok tehlikeli bir madde olan sülfrik aside batırılırdı. Bilindiği gibi sülfrik asid değdiği yeri yakar, vücutta kolay iyileşmiyen yaralar açar.

Bugün kullandığımız, bir yere sürtülerek yakılan kibritlere benzer ilk kibrit 1827 yılında John Walker adlı bir İngiliz tarafından yapıldı. Bu kibrit zımpara kâğıdına sürtülerek yakılıyordu.

1836 yılında başları fosforlu kibritler yapılmağa başlandı. Bunları da kullanmak hayli tehlikeliydi, çünkü kendi kendilerine ateş alıyorlardı. Bu yüzden bazı memleketlerde yapılması yasak edilmişti.

Bu tarihten yirmi yıl kadar sonra kibrit bugünkü halini aldı. Artık yakmak için ne aside batırılıyor, ne de zımpara kullanılıyordu. Kutu kapağına yapıştırılmış özel bir kâğıda sürtülüyordu.

DİKİŞ MAKİNESİ

On dokuzuncu yüzyılın ortalarından önce dikiş makinesi diye bir şey yoktu. Bütün giyecekler elde dikilirdi. Bu gerçekten çok emek ve zaman istiyen bir işti.

Çırçır makinesinin keşfedilmesi pamuk fiyatlarını düşürmüş, iplik bükme makinelerinin dokumacılıkta kullanılmağa başlaması da kumaş yapımını hem bollaştırmış hem de ucuzlatmıştı.

1830 da Barthelemy Thimonnier adlı bir Fransız en usta terzilerden bile daha çabuk diken bir makine yaptı. Çok yararlı olduğunu görünce sayılarını arttırdı. Fransalı terziler bu aracı meslekleri için tehlikeli bulduklarından bütün makineleri toplayıp, yaktılar.

1846 yılında Elias Howe adlı bir Amerikalı daha iyi bir dikiş makinesi yaptı. Fakat Amerikada müşteri bulamayınca İngiltereye gidip orada satmak zorunda kaldı. Kısa bir zaman sonra Amerikalılar da bu icadın değerini anlamakta gecikmediler.

Dikiş makineleri diğer bütün makineler gibi bugün daha da gelişmiştir.

diyerek özür diledikten sonra :

— Dur, aklıma bir şey geldi, deyip düşüncesini anlattı.

Herkes sofradan kalktıktan sonra pikaba neşeli plâklar koyup ikisi mutfağa çekildiler. Gülây bir köşede önüne konanları istemiye istemiye yiyordu. Aylâ ocaktan sütü indirirken kendisine yardıma gelen Fatoş'a bağırdı.

— Sen kendi işine baksana! Her şeye burnunu sokmaya bayılırsın!

Fatoş kızgın kızgın :

— Ya öyle mi küçük hanım?... Kabahat bende ki, sana yardım etmeğe koştum. Arkadaşlıktan, iyilikten ne anlarsın sen...

Öteki önlüğünü çıkarıp bir köşeye fırlattı.

— Bundan böyle konuşmayız olur biter. Artık bir dakika bile durmam. Arkadaşlarını istediğin gibi ağırlarsın. İşlerine burnunu sokacak kimse yok.

Bunları duyan Aylâ'nın ağzı açık kaldı. Suna da oturduğu yerden mutfaktaki konuşmaları işitmişti. Kalkıp mutfak kapısının önüne geldi.

Aylâ hızla kapıdan çıkarken Suna önüne geçti. Gülây da Fatoş'un yanına gitmişti.

Suna, kızgın arkadaşını yatıştırmağa çalışıyordu. Öbürü de Fatoş'a aklı başında insanların böyle ufak tefek şeyler için birbirlerini kırmalarının doğru olmadığını anlatmıya çalışıyordu.

Bunun üzerine Fatoş :

— Ne olmuş sanki! Bizi ayıplıyorsunuz ama, aynı şeyleri kendiniz yapmaktan da geri kalmıyorsunuz.

Suna :

— Haydi birbirinizden özür dileyin, inatçı keçilere döndünüz, deyince kavga eden kızlar bir ağızdan bağırdılar :

— Tıpkı sizin gibi!

Ortalık sessizleşivermişti.

Aylâ :

— Bakın, bir fikrim var, dedi. Hepimiz barışalım. Aramızdaki bu dargınlık kalksın.

Asıl küskünler ne yapacaklarını şaşırdılar. Ürkek ürkek birbirlerine yaklaştılar.

Suna :

— Gülây kardeşim beni affet. Ben senin ne resimlerini, ne de elbiselerini kopya ettim. Senin de böyle bir şey yapmıyacağına inanıyorum.

İki dargın kucaklaşırken Aylâ ile Fatoş ta oynadıkları bu başarılı oyundan dolayı birbirlerini kutluyorlardı.

Bir kamp hâtırası

AHMET önündeki böğürtlen dolu kovaya göğsü kabararak bakıyordu. Kayıktakında de bir o kadar daha vardı.

Kamptaki arkadaşları civarda bu kadar çok ve güzel böğürtlen olabileceğini akıllarından bile geçirmiyordu. Tıka basa dolu iki kovayla karşılarına çıkıvermek onları çok şaşırtacaktı.

Artık gitmeye hazırlanıyordu. Eğilip kovayı alırken kulağına bir hışırtı geldi Başını çevirince tepesinden kaynar su dökülmüş gibi oldu Kayığını bağladığı kıyıyla durduğu yer arasındaki toprak yolda kocaman, simsiyah bir ayı duruyordu. Korkunç bir homurtuyla iki tarafa sallanarak ilerlemeğe başlayınca Ahmed'in aklı başına geldi. Kovanın üstünden atlayıp ağaçlığa doğru olanca gücüyle koştu. Bir ara durdu. Kalbi çatlıyacakmış gibi atıyordu. Korka korka arkasına baktı Görünürlerde ayı yoktu, ama kovanın taşa çarpmasından çıkan sesler geliyordu. O koca hayvanın pençelerini kovaya daldırıp daldırıp özene bezene topladığı böğürtlenleri silip süpürmesi gözünün önüne gelince içi sızladı Bu arada aklına o sabah yazmağa başladığı mektup geldi. Orada şöyle demişti :

«Sevgili babacığım,

Bir haftadır kamptayım. Yazacak bir şey bulamıyorum. Çünkü başımdan anlatılmağa değer heyecanlı hiçbir şey geçmedi.»

O, bu satırları karalarken arkadaşlarından Mehmet'le Ali kocaman bir sazan balığı yakalamışlar getiriyorlardı. Bütün çocuklar balığı yakalayanların etrafına toplanmış onları överken daha fazla dayanamamış, kayığı aldığı gibi göle açılmıştı. O sabah yürürken bir böğürtlenlik keşfetmişti. Niyeti kovalar dolusu böğürtlenle karşılarına çıkıp arkadaşlarına güzel bir sürpriz yapmaktı.

Tekrar kıyıya doğru yürürken,

«Ne şanssızım, diye söylendi, bir kova böğürtlenim ziyan oldu. İyi ki ötekini kayıkta bırakmışım.»

Ağaçlıktan göle inen taşlı yola çıktığında şaşırıp kaldı. Kayalara bağlayıp bıraktığı sandalın içinde bir ayı oturup duruyordu. Bu ilk gördüğü ayı değildi. Boncuk gibi gözlü, ağzı burnu böğürtlenden kıpkırmızı olmuş afacan minik bir ayıydı. Çocukçağız ne yapacağını düşünüp dururken kovanın tıkırdadığını işitti. Böğürtlen dolu pençe, kıpkırmızı sular aka aka dışarı çıktı. Küçük ayı, pençelerini kovaya sokup çıkardıkça Ahmet'in içi gidiyordu.

Issız bir yerde, birkaç metre ötesinde kocaman bir ayı bulunduğunu unutarak bir sopa kaptığı gibi sandala doğru koştu. Küçük hırsızı kaçırmak istiyordu, ama iyice yaklaşınca sandala tırmanmağa çalışan bir ayı daha gördü. Öbürü, bu yeni geleni yanına almak istemiyordu Homurdana homurdana birbirlerine vurup duruyorlardı. Sandal alabildiğine sallanıyordu. İp koparsa o da elden gidecekti.

İleri doğru atıldı Ana ayının homurtusunu duyunca olduğu yerde durup etrafı araştırmağa başladı. Yamacı kaplayan ağaçlardan bir şey görünmüyordu, ama ana ayının yavrularını aradığı besbelliydi Bir yere saklanıp onlar gözden kay-

boluncaya kadar beklemenin mi, yoksa gidip yavruları kayıktan çıkarmanın mı daha uygun olacağını bir türlü kestiremiyordu.

«Ne olursa olsun» deyip ileri atılınca donakaldı. Kayık, içindeki yavrularla, kıyıdan epeyce uzaklaşmıştı. Bu sırada büyük ayı çalılar arasından fırlayıp göle doğru koşmağa başladı. Onu görünce Ahmet de ağaçların arasına girdi. Ana ayı göle daldı. Su önce dizlerine geliyordu. Biraz ilerleyince beline çıktı. Bu defa homurdanarak başını silkti ve geri döndü.

Ahmet bir ara ayıyı gözden kaybetti. Salona bakınca hayvanın yavaş yavaş o tarafa geldiğini gördü. Kendisi de hemen geri çekilmeğe başladı. Çalılıkların arasına gizlendiğinde ayıya izini kaybettirmişti. Tam rahat bir nefes alacağı sırada ensesine kızgın bir iğne saplanmış gibi oldu. Ne oluyor diye başını çevirdi. Az ötede kül renkli bir yuvarlağın ağzında bir şeyler kıpırdanıyordu. Evet, ayıdan kaçarken eşek arılarının yuvasına çatmıştı.

Sopasını bir tarafa fırlatıp göle doğru koşmağa başladı. Arılar peşine düşmüşlerdi. Hemen kendini suya atıverdi. Kıyıdan biraz uzaklaşınca başını çevirdi. Ayı da arkasından geliyordu. Yavrularının başına gelenlerden onu sorumlu tuttuğu homurdanmasından anlaşılıyordu. Olanca gücüyle yüzmeğe başladı. Yarışa çıkmış yüzücülere benziyordu. Bir değil, iki düşmandan kaçmağa çabalıyordu : Eşek arıları ve kızgın ayı.

Kayığın kenarına asılıp kendini yukarı çekince her şeyi unutup gülmeğe başladı.

Yavrular tıpkı çocuklar gibi birbirlerine sarılıp kayığın öteki ucuna çekilmişlerdi. Çok korktukları belliydi

Diğer taraftan ana ayı homurdanarak yavrularına yetişmeğe çabalıyordu. Ama az sonra suyun derinleştiğini görerek geri döndü.

Ahmet sandaldaki garip yolcularına bir daha baktı. Öyle komik halleri vardı ki, tekrar gülmeğe başladı.

Bu sırada kıyıdan ana ayının homurtuları geliyordu. Tek başına kayalar üstünde oturmuş durmadan bağırıyordu. Yavrular da buna karşılık iniltiye benzer bir takım sesler çıkarıyorlardı. Ahmet bir ara kürekleri bırakıp dikkatlice yavrulara baktı. İkisi de gözlerini kırpıştırıyorlardı.

«A, bunlar ağlıyan çocuklara benziyorlar; işte buna dayanamam. Korkmayın yavrular ben öyle katı yürekli değilim. Şimdi sizi ananızın yanına bırakırım» deyip kayığı gölün sağındaki çıkıntıya doğru çevirdi. Büyük ayı, kıyı boyunca kayığın peşinden geliyordu. Ondan önce oraya yanaşıp,

«Haydi, çıkın bakalım haylazlar» dedi.

Sonra olanca gücüyle küreklere asılıp kıyıdan uzaklaşmağa başladı. Epeyce yol aldıktan sonra arkasına baktı. Yavrular annelerine sokulmuş oturuyorlardı. Üçünün de gözü kendindeydi. Teşekkür ediyorlardı her halde... Bu güzel manzarayı uzun uzun seyredecek vakti yoktu. Görülecek bir sürü işi vardı. Bir defa, yüzünde, ensesinde beliren şişlikler zonklamağa başlamıştı. Üstündeki elbiseler sırılsıklamdı. Artık güneş battığından titriyordu. Üstelik ezik böğürtlenlerin de üstüne oturmuştu. Yazmağa başladığı mektup aklına geldi. Gülümsedi. Gider gitmez ilk işi başlangıcı değiştirmek olacaktı.

Gerçekten deniz kızı var mıdır ?

Birçok masallar, denizlerde yaşıyan yarısı insan yarısı balık canlıların varlığına insanı inandırmak için birbirleriyle sanki yarış etmektedirler. Ama bugüne kadar hiç kimse ne böyle yaratıkları görmüş ne de yakalıyabilmiştir. Çünkü yeryüzünde böyle bir şey yoktur.

Ama bunlar, büsbütün insanların hayal gücünün eseri de değildir. Bu efsaneler bir bakıma bazı yanılmalar sonunda ortaya çıkmıştır.

Deniz ineğinin kafası insan başını andırır, ama hem çok çirkindir hem de çok kocaman ve hantal bir hayvandır. Kolları yerinde göğüs yüzgeçleri vardır. Ayakları da balık kuyruğu biçimindedirler. Ama deniz ineği balık değildir. Memeli hayvanlardandır. Bu yüzden nefes almak için sık sık başlarını sudan dışarı çıkarırlar.

Kafaları su yüzündeyken uzaktan insanmış gibi görünürler. Belki de denizciler yanılıp bunları insan sandılar. Uçsuz bucaksız denizlerde gördükleri bu canlılara deniz kızı adını taktılar. Böylece sayısız masallar ortaya çıktı.

Siz yine hikâyeleri tatlı tatlı dinleyin, ama bilin ki, öyle yaratıklar yalnız masallarda vardır.

SİHİRBAZIN VERDİĞİ DERS

(Baştarafı sh. 30 da)

zengindir ama, çok da bencildir. Gel bak altınlarını sana da göstereyim.»

Çocuklar bir ağaca tırmanıp pencereden içeriye baktılar. Odalardan biri ağzına kadar altın doluydu. Diğer bir odada kıral altın yığınları arasında oturmuştu. Başında göz kamaştırıcı taşlarla süslü kocaman bir taç vardı. Parmakları yüzüklerle kaplıydı. Elindeki büyüteçle yumruk büyüklüğünde bir zümrütü inceliyordu.

Prens gözlerine inanamadı. «Bizim sarayda bunların yarısı bile yok» demekten kendini alamadı. Sesi kıralın kulağına gitmişti. Onları görünce avazı çıktığı kadar,

«Hırsız var, yakalayın,» diye bağırmağa başladı. Çocuklar ağaçtan atlayınca bir sürü süngülü askerin kendilerine doğru geldiğini gördüler. Prens, kızın elinden tuttu. Koşmağa başladılar. Ormandaki düzlüğe vardıklarında sihirbaz yine kazanını karıştırıyordu. Başını kaldırıp :

«Bu defa beraber geldiniz. Bugünlük dersiniz bitti. Şimdi koşun babalarınız bahçede sizi arıyor» dedi.

Allahaısmarladık deyip yola koyuldular.

Prenses :

«Babam ülkenize gelirken beni de getirecekti, ama sofrada yaramazlık ettim. O da beni evde bıraktı.»

Prens :

«Benim de kabahatim çok büyük» dedi.

Kız bu defa :

«Sihirbaz amca ikimize de iyi bir ders verdi. Bundan böyle durmadan çalışacağım. Büyüyünce de ülkeme yararlı bir kıraliçe olacağım.»

Prens de düşünceli düşünceli başını salladı ve aynı sözleri tekrarladı : «Sihirbaz amcanın bize gösterdiği kıralların hiçbirine benzemiyeceğim. Babam gibi, üstelik ondan da iyi bir kıral olmağa çalışacağım.»

Doğan Kardeş YAYINLARI

Tatilde okunacak kitaplar

Öğretici, meraklı kitaplar:

- **Eşyaların Hikâyesi** ..... 300 Kuruş
- **Işığın Hikâyesi** ..... 200 »
- **Saatin Hikâyesi** ..... 250 »
- **Dünyanın Çehresini Değiştiren 12 Adam** ..... 1000 »

★

Heyecanlı romanlar:

- **Yeşil Mühürlü Mektup** ... 200 »
- **Pembe Evin Kedisi** ..... 200 »
- **Marko Polo** ..... 200 »
- **Jenifer Teyzenin Anahtarları** ..... 250 »

★

Güzel ciltli büyük romanlar:

- **Halime**
- **Hayvan Hikâyeleri**
- **Dünyanın Dört Bucağından Dostlar**
- **Allah Rahatlık Versin**
- **Wilhelm Tell**
- **Gökten Üç Elma Düştü**
- **Dede Korkut Masalları**
- **Masal Bahçesi**
- **Binbir Gece Masalları.**

Bez ciltli, iyi kâğıtlı, renkli kapaklı bu kitapların her biri onar liradır. Ödemeli olarak (**P. K. 1146 - İstanbul**) adresine sipariş edebilirsiniz.

★

Çocuklara en güzel sınıf geçme hediyesi:

Fen ve Tabiat Ansiklopedisi

Her evin demirbaş kitabı

İnsanlar, hayvanlar, bitkiler, yıldızlar âlemi, matematik, fizik, kimya, biyoloji konuları, keşifler, icatlar. Binden fazla resim, 32 Tiftruk baskılı tablo. Bez cildli, 500 sahife, 20 lira.

HAYVAN DOSTLARI

Ziya Urfalı

Birsen Sağocak

Ufuk Çalışkan

Ahmet Eroğlu

Zülfikâr Urfalı

Hasan Dosdoğru

Büsra Ersanlı

Nurseli Yeral

Nesibe Aktaş

Servet Haktanır

Uğur Cengizalp

Bülent Demiray

Hasan Ateşoğlu

Nebil Değim

Cansın Çalışkan

Nadir Yazıcıoğlu

Aysel Köktürk

Erdem Meço

Semra Tarıman

Nedim Özdil

Nevin Özbay

Gültekin Boztepe

Nesrin Çallı

Halûk Direskenli

Vildan Yazaroğlu

ALEV'le ATEŞ

YAZAN VE ÇİZEN - MIŞTIK

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.